

80 sider + only A5

800 x

tyllet overlay

ÅRSMELDING 1983



Norges Naturvernforbund

Aret 1983

A. Organisasjon	5. 1
Landsmøtet	5. 5
Landsstyret og styreutvalget	" 5
Sekretariatet	" 7
Organisasjonsutvikling	" 7
Arbeidet i forbundets faste komiteer og midlertidige utvalg	" 8
Forbundets samarbeid med og representasjon i andre organisasjoner	" 12
Økonomien	" 16
" 20	" 20
B. Naturvern saker	" 25
Forvaltning, lover og bestemmelser	" 25
Vern av naturrområder og -forekomster	" 30
Dyreliv, jakt, fangst og fiske	" 34
Energi	" 35
Fornæringsning	" 44
Andre naturvern saker	" 47
C. Informasjon	" 49
"Norsk Natur"	" 49
Salgsartikler og publikasjoner	" 50
Kontakt med massemediene	" 51
Møter, seminarer, kurs, utstillinger	" 52
Deltakelse i andre arrangementer	" 52
Kontakt med skoler	" 54
Andre informasjonsaker	" 55
D. Norges Naturvernforbund	" 55
Oversikt over fylkeslagene	" 55
Faste komiteer	" 59
Midlertidige utvalg	" 60
Samarbeid med og representasjon i andre organisasjoner	" 61
Representasjon i offentlige råd, komiteer og utvalg	" 62
Landsstyrets sammensetning	" 63
Sekretariatet pr. 31. desember	" 63

R E T 1 9 8 3

Naturvernforbundet kan igjen se tilbake på et år i kamp mot kortsiktige og snevre økonomiske interesser, mangelfull saksbehandling og naturødeleggende utbygging. Våre kritiske henstillinger er i stor grad blitt møtt med manglende vilje og evne til allsidige og langsiktige vurderinger.

NNV har de siste årene gjennom utvalg og ved organisasjonsmessig drøfting arbeidet for å komme fram til retningsgivende syn på forskjellige saksområder. I år har landsmøtet vedtatt:

- NNV's syn på skogbruket
- NNV's syn på fritidsbruk av natur

Videre har et utvalg lagt fram et forslag til NNV's syn på forvaltningen av havets biologiske ressurser.

I denne sammenheng må også nevnes en utredning av NNV's gift- og forurensningskomite som er levert forlaget til trykking.

NNV's landsmøte uttalte i juni at den da sittende regjeringen ikke hadde fulgt Stortingets tilrådinger i natur- og miljøvernpolitikken. Med utgangspunkt i den tidligere brede oppslutningen om stortingsmeldingen om "Vern av norsk natur", beklaget NNV at regjeringen de to siste årene hadde ført en svak og unnvikende politikk.

Ved behandlingen av utbyggingsplanene for Breheimen opplevde vi at Statskraftverkene og Vassdragsdirektoratet bestemte hva som skulle være tilstrekkelige naturfaglige undersøkelser. Forvaltningsmessig bør dette selvsagt høres inn under Miljøverndepartementets ansvarsområde. NNV protesterte derfor mot en slik unnydiggjøring av MD.

Den kraftutbyggingspolitikk som føres i Norge og den derav følgende forutsetning at vi trenger mer vannkraft i overskullig framtid er utgangspunktet for Samlet Plan (SP) for vassdrav. Det legges ingen vekt på alternativer til utbygging der energioptimalisering er viktigst. NNV har gått inn for at mål-tall for enøk må bygges inn i prognosene og at Statistisk Sentralbyrås prognose (offentliggjort i januar), som er 3,0 TWh lavere enn den Regjeringen og Stortinget bruker, blir lagt til grunn for energipolitikken framover.

Sperstadutvalgets forslag til verneplan III finner NNW delvis akseptabel. Forslag til kompromisser kan vi imidlertid ikke godta. Bl.a. Vosso, Flåmsvassdraget, Lomsdalsvassdraget og Gaula i sin helhet må vernes.

Når det gjelder Breheimen, har NNW bedt om at behandlingen av hele utbyggingsprosjektet må stilles i bero, og NNW har dokumentert at også Jostedalvassdraget er altfor dårlig undersøkt med hensyn til naturvitenskapelige verdier. Vi har vist til tilsvarende unnlåtelsesmyndighet som for Alta-vassdraget.

Som nevnt er energioptimalisering et alternativ til vannkraft-utbygging. For å underbygge dette har NNW bl.a. pekt på eksplosjon i kraftutbyggingsteknologier. Med utbyggingsteknologier rundt 35 øre/kWh vil strømprisen lande på ca. 45 øre.

Det er tvisomt om noen har råd til å kjøpe så dyr kraft. Vi har også fortsatt kampanjen "Gode hus sparer vassdrag", med krav om reduksjon av Statkraftverkernes utbyggingsskjedd, som bør overføres til Husbanken.

Vi har krevd at Stortingsmeldingen om energioptimalisering, som er lovet ferdigbehandlet våren 1984, må bli mer enn en betraktning om energisparing. For å kunne kalles en ønsket melding, må den vurdere kraftutbyggingsteknologiene opp mot energisparemulighetene.

Hardangervidda utsettes stadig for nye trusler.

Det er kommet signaler om ytterligere liberalisering av vernebestemmelsene. Den motoriserte ferdsel er verre enn noen sine og nye planer om utbygging i nedre deler av Dagali-fallene er blitt lansert. NNW har derfor krevd at det må innføres felles fylkesplanvedtekter. Det må settes inn effektive tiltak for å begrense biltrafikken.

Naturreservater er vår strengeste verneform og skal være et fristed for dyrelivet. Derfor gikk også NNW imot et forslag fra Miljøverndepartementet om å gjøre den gjeldende prøvejakt i Nordre Øyeren naturreservat permanent.

NNW har intensivert sitt opplysningsarbeid om rovdyrenes viktige rolle i naturen, spesielt i forbindelse med at det ble gitt fellingstillatelse for ulven i Vegårshei. NNW har også fortsatt arbeidet for at det etableres hensiktsmessige kompensasjonsordninger for eiere av kviledyr i områder hvor store rovdyr utgjør en betydelig trussel mot beitedyra.

I flere kommuner praktiseres nå tilnærmet fri ferdsel med snøscooter. Spesielt ille er forholdene i Finnmark. NNW har krevd en langt mer restriktiv praktisering av loven om motorferdsel i utmark. Muligheten for kontroll må også styrkes vesentlig.

NNW mener at aktivitetsnivået i norsk oljevirkseighet fremdeles er for høyt. NNW viste til konklusjonen fra Program for Oljevern om at faren for større oljeutslipp i Nordsjøen er seksdoblet siden 1975. Helårsføring nordpå er derfor uforvarlig. Vi har nøye fulgt planleggingen av en eventuell ilandføring av gass fra Tromsøflaket. Dette vil kunne resultere i en 2300 km lang rørledning gjennom Norge. 0,4 % av landets areal vil kunne bli berørt.

NNW påklaget SFT's tillatelse til senkning av Alexander L. Kielland-plattformen. Havbunnen forsvoples - det sløses med ressurser - en misbruker muligheten for beskjeftigelse av ledig arbeidskraft.

Miljøverndepartementet ga i 1982 Titania A/S tillatelse til et årlig utslipp på 2,2 mill. tonn olje- og kjemikaliedlandstveinstøv midt i et rikt fiskerområde i Rogaland. NNW's landsmøte krevde at saken skulle tas opp til ny vurdering.

Den miljømessige behandlingen av planene om ilmenittmelteverket i Yssedal var preget av stort hastverk. Dumping av store mengder avfall vil føre til betydelig nedslamning av bunnområdene. Utslippets sammensetning var ikke godt nok undersøkt, og de marinbiologiske effektene ikke klarlagt.

NNW har i år engasjert seg spesielt i informasjonsarbeidet om sur nedbør. Informasjonsgruppen Mot Sur Nedbør (IMSN) ble opprettet etter et møte som NNW tok initiativet til, med representanter for Natur og Ungdom, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Verdens Villmarksfond, Den Norske Turistforbund og Det Norske Skogselskap.

I januar arrangerte IMSN et seminar på Isandkollen hvor bl.a. miljømyndigheten av et samarbeid over de nordiske landegrensene ble understreket. Som en hovedmålgruppe for den norske informasjonsgruppen ble Storbrannia utpekt.

IMSN har siden starten distribuert aktuelt informasjonsmateriale. Turistprosyrer på tysk og engelsk er distribuert gjennom IMSN's utvalgte stasjoner.

IMSN arrangerte i september en reise for britiske journalister og representanter for naturvernorganisasjoner. Sur Nedbør - problematikken fikk stor spalteplass i de avisene og tidskriftene som deltok.

Den østerrikske kunstneren Hundertwasser donerte en plakat til MNV. Plakatens tittel er "Save the Rain", og MNV bruker den som et fremstøt i kampanjen mot sur nedbør.

Arbeidet med informasjon overfor skolene har hovedsakelig skjedd på tre måter: ved å besvare en jevn strøm av spørsmål fra skolene og ved å reise til skolene og holde timer/forelesninger. Vi har også startet utarbeidelse av informasjonsark på de tema det er størst behov for opplysning om.

Arbeidet med Miljø-85 er godt i gang. MNV er representert i informasjonsgruppa og arbeidsutvalget til dette nordiske symposiet om miljøvernundervisning som skal holdes på Blindern juni 1985. Flere prosjekter er satt i gang på norske skoler, det er holdt en landsomfattende konferanse i Bø, og en lokal i Sogn og Fjordane. Dessuten har bladet "Skole og miljø" kommet med sitt første nummer. Det er planlagt to utgaver i året fram til 1985.

A. Organisasjonen

LANDSMØTET

Landsmøtet ble holdt den 17. og 18. juni på Jæren Folkehøyskole på Klepp i Rogaland.

45 representanter fra fylkeslagene og Natur og Ungdom deltok ved siden av landsstyrets medlemmer, spesielt inviterte og ansatte fra sekretariatet, totalt 79 personer.

I sin tale til landsmøtet kom formannen bl.a. inn på myndighetenes manglende evne og vilje til å løse konflikter mellom naturverninteresser og økonomiske interesser innen et langiktig perspektiv hvor disse interessene som oftest faller sammen. Konkret viste Sundby til loven om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag. Den liberale praktiseringen av denne loven er en utglidning.

Sundby berørte også spørsmål om jordvern og rovdyrforvaltning. Vassdragsvern ble et sentralt tema i Ragnhild Sundbys tale. Hun understreket Norges Naturvernforbunds syn om at en helhjertet satsing på energisparing vil gjøre ytterligere vassdragsutbygging overflødig. Dessuten vil tiltakene gi mange arbeidsplasser for lokalbefolkningen. Sundby viste til svenske undersøkelser som anslår 10000 - 50000 arbeidsplasser på energioptimeringssektoren.

Oscar T. Breien ble utnevnt til nytt æresmedlem av Norges Naturvernforbund. I Breiens innsats for Hardangervidda har kjærligheten til norsk natur vært drivkraften i hans naturvernengasjement, sa Sundby.

Uttalelser

Landsmøtet avga uttalelser om følgende saker:

1. Regjeringens natur- og miljøvernpolitikk
2. Praktiseringen av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag
3. Forurensningen av Jærvasstragene
4. Utvinnings- og aktivitetshnivået i norsk oljevirksomhet
5. Titania-saken

Hovedtemaer

Forurensningen av Nordstjøen
Norges Naturvernforbunds syn på fritidsbruk av natur
Norges Naturvernforbunds syn på skogbruket

Ad. punkt 1

Temaet ble behandlet med innlegg av :

- Ragnhild Sundby, som orienterte om forbundets arbeid med denne saken.
- Morten Laake om forurensningssituasjonen i Nordstjøen.

Etter Laakes foredrag var det spørreunde og kommentarer til innlegget. For øvrig ble diskusjonen sett i sammenheng med uttalelsen om forurensningen i Nordstjøen, som oppsummerer NNV's syn.

Ad. punkt 2

Som grunnlag for drøftingene under dette punkt var utstedt NNV's syn på fritidsbruk av natur.

Etter en debatterende vedtok Landsmøtet enstemmig NNV's syn på fritidsbruk av natur, som bl.a. omfatter: "Definisjon av fritidsbruk av natur", "Positiv og negativ fritidsbruk av natur", "Fritidsbruk av natur i nærmiljøet", "Myndighetenes ansvar" og "Opplæring og veiledning".

Ad. punkt 3

Som grunnlag for diskusjonen var utstedt "Skogbruk og natur", Naturvernforbundets syn på skogen og en del metoder og virkemidler i dagens skogbruk. Thor Midteng redegjorde for utredningen.

Etter div. endringsforslag ble NNV's syn på skogbruket vedtatt.

Landsmøtet behandlet dessuten ordinære årsmøtesaker.

Årsprogrammet 1983-84 var lagt fram, ble diskutert og vedtatt.

Fastsettelse av kontingent for 1984

Etter vedtak på landsmøtet ble medlemskontingenten for hovedmedlemmer forhøyet til kr. 100,- . Pensjonister betaler kr.50,-

Budsjetter

Landsmøtet godkjente budsjettet for 1983 og budsjettutkastet for 1984.

Vedtekter

I tråd med vedtaket om innføring av egen kontingent for pensjonister vedtok Landsmøtet enstemmig nødvendige vedtektsendringer.

Valg

Valgkomiteens formann opplyste at valgkomiteen var blitt gjort kjent med at Per Olav Tveita av tungtveiende private grunner ønsket å tre tilbake som formann i Norges Naturvernforbund. I denne ekstraordinære situasjon hadde valgkomiteens medlemmer Brede Berntsen og Vigdis Mørkedal innstilt på at Ragnhild Sundby velges for det gjenværende år av formannsperioden. Sundby skulle normalt tre ut av Landsstyret ved dette Landsmøtet. Ragnhild Sundby ble deretter valgt ved akklamasjon. Nytt styremedlem etter Ragnhild Sundby ble Kåre Olerud med Erik Solheim som personlig varammann.

Nytt styremedlem etter Edle Høystad ble Nils Gullestad med Karin Schjervén som personlig varammann. Til nytt styremedlem etter Jens Chr. Holm hadde Natur og Ungdom innstilt Gunnar Sætra med Ingvild Svendsen som personlig varammann. Landsmøtet sluttet seg til innstillingen med akklamasjon.

LANDSSTYRET OG STYREUTVALGET

Landsstyret og styreutvalget hadde henholdsvis 6 og 3 møter og behandlet i henholdsvis 158 og 26 saker.

SEKRETFARIETET

Engasjert

Cathrine Sjøberg fra 1/7 som organisasjonssekretær.

Permisjon

Per Valset ble innvilget permisjon fra 17/5 til 17/5-84.

Sivile tjenesteppliktige tilknyttet sekretariatet :

Sivilarbeiderne er en arbeidskraft vi i en årrekke har hatt gleden av. Foruten prosjektarbeid hjelper de oss med diverse arbeidsoppgaver og forefallende arbeid.

Trygve Aas-Olsen arbeider med: Bibliografi, sur nedbørs virkning på skog og fisk med litteratur hentet fra nasjonale og internasjonale institusjoner og media.

Frøde Gundersen arbeider med prosjektopp-gaven: Barrierer for organisasjon og aktiv deltagelse i natur- og miljøvernorganisasjoner i Norge.

Arild Jensen ble den 17/10 avgitt til følgende oppgave: Skranke for innføring av enkelte fornybare energikilder.

ORGANISASJONSUTVIKLING

Medlemsutviklingen

Det ble ikke gjennomført noen landsomfattende vervekkampanje. Vervingen fortsetter gjennom "Norsk Natur" og fylkesvise enkelttiltak.

Fra sentralt hold ble det annonsert i "Kupongkatalogen" nr. 3/83, som gikk ut til 1/3 av landets husstander. Annonsen resulterte i 700 nye medlemmer i forbundet. De nye medlemmene fikk tilsendt "Naturpakken".

NNV hadde en nedgang i medlemstallet og det ble tatt skritt for å kartlegge årsaken til avgangen. En landsomfattende vervekkampanje ble forberedt til jubileumsåret 1984.

MEDLEMSTALLET

Forbundet har 18 tilsluttede fylkeslag. Oppstillingen neste side viser de enkelte foreningers og forbundets samlede medlemstall.

	Medl.tall	Tilgang	Avgang	Medl.tall
	1.1.83	1983	1983	31.12.83
Hovedmedlemmer	1.1.83	1983	1983	31.12.83
Østfold Naturvern	912	66	166	812
Østlandske Naturvernforening	5849	231	859	5221
Hedmark Naturvern	1060	63	195	928
Opland Naturvern	1413	80	231	1262
Buskerud Natur- og Miljøvern	1197	57	250	1004
Vestfold Naturvern	1317	59	213	1163
Telamark Natur-og Miljøvern	924	62	186	800
Aust-Agder Naturvern	350	24	56	318
Vest-Agder Naturvern	603	53	130	526
Rogaland Naturvern	1432	98	262	1268
Vestlandske Naturvernforening	2091	169	362	1898
Sogn og Fjordane Naturvern	400	43	71	372
Møre og Romsdal Naturvern	1119	94	249	964
Sør-Trøndelag Naturvern	1705	83	282	1506
Nord-Trøndelag Naturvern	908	56	182	782
Nordland Naturvern	1203	116	240	1079
Troms Naturvern	735	27	117	645
Tinnmark Naturvern	322	40	73	289
Direkte tilsluttet NNV	126	18	8	136
Arlig betalende hovedmedl.	23666	1421	4124	20973
Livsvarige medlemmer	402	2	7	397
Famillielemmer	1668	311	390	1609
Natur og Ungdom	2770	510	507	2773
TOTAL	28506	2244	5028	25752

Formannsmøtet

Formannsmøtet ble avholdt 2. og 3. september på Sem i Askøy og samlet 35 deltakere. Tema for møtet var organisasjonen, med spesiell vekt på vervearbeidet og markedsføring.

Fylkeslagene - tilsittmannstreff

Det ble holdt tilsittmannsmøter i Østfold, Oppland, Buskerud, Rogaland og Vestlandske med deltakere fra forbundets side ved landsstyrets medlemmer eller sekretariatets ansatte.

Lokallagene

Ved årsskiftet hadde forbundet 108 lokallag. Det ble etablert 3 nye i løpet av året. Det ble gitt støtte til etablering av lokallag i følgende fylkeslag:

- Vestlandske Naturvernforening kr. 1000,-
- Oppland Naturvern kr. 1000,-
- Møre og Romsdal Naturvern kr. 1000,-

NNV - kontakt

NNV - kontakt kom ut med 6 numre i 1983.

ORGANISASJONSARBEIDET

Natur og Ungdom (NU)

NU hadde ca. 2700 medlemmer fordelt på 70 lokallag og 12 kretser. Medlemskontingenten var kr.40,- (20,- for nye), inkludert års-abonnement på "Natur og Samfunn".

NU's 16. ordinære landsmøte ble avholdt i Sandefjord i tida 6-9/1. 24 lokallag var representert, sammen med landsstyret, sekretariatet, arbeidsutvalget, kretsene og redaksjonen.

Landsstyret har hatt 7 møter og behandlet 35 saker. Det besto av 11 medlemmer, med Inger Spangen som leder. Som sentralutvalg virket foruten lederen Marianne Grørdum (nestleder) og Morten Pedersen fram til 1.august, da Grørdum trakk seg. Hun ble erstattet av Ingunn Ågot Holtan i sentralutvalget. Det ble ikke valgt ny nestleder.

Arbeidsutvalget har vært preget av stor utskiftning, og til sammen 13 personer har til forskjellige tider sittet der, foruten daglig leder som også fungerer som leder av arbeidsutvalget. Normalt sitter det 11 personer i AU. Utvalget har hatt 24 møter og behandlet 97 saker. Arbeidet har stort sett vært å følge opp arbeidsprogrammet.

Sekretariatet besto ved årets utgang av : Runar Forseth, daglig leder, Kjersti Røhnebæk, ekspedisjonssekretær, Karin Svendsen, redaksjonssekretær og Ewald Bjerkli, faktor. Ingrid Barstad var ekspedisjonssekretær fram til 15.juni, og Jon Lurås vikarierte i samme stilling fra 15.august til 1.september. I midten av september ble en ny stilling opprettet i sekretariatet, basert på midler fra

syssettingskontoret i Oslo. Stillingen ble benevnt organisasjonssekretær, og var besatt av Frederic Hauge.Svein E. Langvad var redaksjonssekretær fram til 15.juni.

Det har vært avholdt fire sentrale seminarer med noe svingende oppslutning. Samlet deltagerantall var allikevel noe over tre hundre. Den lokale seminaraktiviteten har vært jevnt god, kanskje noe mindre enn året før.

"Natur og Samfunn" kom ut med 6 numre, derav et temanummer som omhandlet miljøgifter. Opplaget har vært 4.500. Redaktør har vært

Frygve Aas Olsen (tillitsvalgt). Redaksjonen har ellers bestått av 10 personer, med lønnet halvtidsansatt redaksjonssekretær.

"Nytt fra Natur og Ungdom" (NfNU), NU's interne meldingsblad, har kommet ut med 12 numre, hvorav 2 dobbeltnumre. Ansvarlige redaktører har vært Ewald Bjerkli og Marit Nyborg.

NU har deltatt aktivt i alle deler av Nordisk Alternativkampanje, herunder også prosjektet "Alternativ Framtid". NU har hatt representanter i Oppdragsgrupper for AF, Samordningsgruppa for NAK, Idedyst-komiteen og komiteen for Deledagen. Lokalt har det vært bred oppslutning om deledagsarrangementet.

Viktige arbeidsfelter for NU i året har vært vassdragsvern, miljøgifter og olje/gass, siste med spesielt sikte på den planlaete gassrørledningen gjennom Norge. I tillegg til disse emnene som ble staket ut av Landsmøtet, har NU jobbet mye med Titaniasaken, bl.a. gjennom massive aksjoner i sommermånedene. Dessuten har lokallagene arbeidet med en rekke lokale saker.

NU står tilsluttet følgende paraplyorganisasjoner: Foreningen Norden, FN-sambandet, Hald Skjærgården Ren, Landsrådet for Norske Ungdomsorganisasjoner og Internasjonal Youth Federation for Environmental Studies and Conservation (IYF). NU har også samarbeidet med en rekke andre organisasjoner om konkrete tiltak og arrangementer, samt fellesuttalelser. Kontakten med Kultur- og Vitenskandsdepartementet har gått gjennom Statens Ungdoms- og Idrettskontor (STUI). NU har også vært tilsluttet Studieforbundet Natur og Miljø gjennom Naturvernforbundet.

ARBEIDET I FORBUNDETS FASTE KOMITEER.

Juridisk komite.

- Juridisk komite har avholdt 5 møter og behandlet 14 saker.
- Blant de saker som er behandlet, kan nevnes:
 - Motorferdsel på statsgrunn i Finnmark
 - Planloven NOU 1983:15
 - Ot.prp. nr. 50 (1982-83): "Om lov om erstatning ved ekspropriasjon av fast eiendom"
 - Endring av regler om erstatning i naturvernloven og villtoven.

Gift- og forurensningskomiteen (Jfr. årsm. 1982).

Komiteen avholdt 11 møter i 1983.

Som i det foregående år, konsentrerte komiteen seg om arbeidet med sin utredning, men sekretariatet/landsstyret har også hatt god nytte av enkelte komiteemedlemmer i konkrete enkeltsaker forhindret har arbeidet med.

Det endelige manus til komiteens utredning ble levert NKS-forlaget i midten av desember.

Olje- og energikomiteen.

I løpet av året vedtok landsstyret å utvide komiteens mandat til også å omfatte oljespørsmål. Samtidig ble komiteens navn endret til Olje- og energikomiteen.

4 personer ble oppnevnt som følge av det nye mandatet.

Skolekomiteen.

Skolekomiteen har i løpet av året hatt 3 møter. Det ble arbeidet med planleggingen av lærerkurs med tema "Natur i nærmiljø og kulturlandskap". Kurset var tenkt lagt til Jæren. Dessverre var interessen for kurset så liten at det måtte avlyses.

ARBEIDET I FORBUNDETS MIDLERTIDIGE UTVALG.

Aksjon Rovfugl. (Jfr. tidligere årsm.)

Selv om aksjonen ikke har markert seg så kraftig utad, har det blitt arbeidet med flere viktige saker; f.eks.:

- Idland-saken i Stavanger
 - Ulovlig eggssamling avslørt i Udevalla
 - Diverse tilfeller av ulovlig eggssamling i Finnmark og Telemark.
- Dessuten er samarbeid med myndighetene utviklet og kontakt over landegrensene etablert.

Femundtvalget.

Spesielt to forhold har nødvendiggjort reaksjon fra Femundtvalget i det forløpne år:

Tolga kommune og de lokale interessenter har påny tatt opp planen om senking av Langsjøen med 1,5 meter med det formål å innvinne dyrkingsjord. I 1978 avslo Regjeringen søknaden etter en heftig diskusjon. Det er i denne saken ikke grunnlag for noe kompromiss: Vassdraget er varig vernet, og det kan ikke komme på tale å tillate tekniske inngrep på tvers av dette vernet.

Et annet ansiag mot vassdraget kom for dagen i august.

Tilskyndet av NVE og finansiert av Glommens og Laagens Brugs-eierforening, har Statens Skoger i løpet av noen uker i august/september bygget en renne som fører vann fra Femunden over vannskillet og ned til et lite tjern som har avløp nordover til Feragen og videre gjennom Hådalen til Glomma. Dette er gjort under foregivende av at det dreier seg om restaurering av en gammel tømmerrenne.

Den reelle årsaken til dette anleggsarbeidet er at NVE og Brugs-eierforeningen ønsker seg mest mulig vann nordover i forbindelse med den påtenkte utbyggingen av Øvre Glomma.

"Restaureringen" er derfor gitt nøyaktig de dimensjoner som NVE har stipulert i sitt forslag til konsesjonsvilkår i forbindelse med Øvre Glomma-reguleringen. Konsesjonssøker her er - Glommens og Laagens Brugs-eierforening.

Femundtvalget er ikke ferdig med den saken, som er av betydelig interesse såvel prinsipielt som konkret betraktet.

Organisasjonsutvalget.

Utvalgets innstilling ble ferdig på våren. Den ble sendt ut til

høring i organisasjonen på høsten. Innen høringsfristens utløp hadde 31 fylkes- og lokallag og enkeltpersoner uttalt seg om innstillingen. Utvalgets innstilling har vært behandlet av landsstyret.

Landsstyret har forutsatt og besluttet at innstillingen skal ses i sammenheng med Økonomiutvalgets innstilling.

Økonomiutvalget.

Økonomiutvalget, opprettet av landsstyret 5.12. 1981, leverte sin innstilling i juni.

Økonomiutvalgets flertall (Torbjørn Paule, Eivind Smith, Sylvi Struksnes og Magne Midttun) anbefalte at:

1. Salget skilles foreløpig ikke ut av NNV som eget firma/stiftelse. Informasjons- og mediekomiteen bes om å vurdere NNV's vareutvalg og markedsføring foruten tiltak som er nødvendig for å styrke salget innen NNV.

Uansett fremtidig selskapsform på salgsvirksomheten bør NNV selv ta hånd om produktutviklingen.

2. En vurdering av en etablering av en sponsororganisasjon/stiftelse for innsamling av midler til NNV beror til nye skatteregler foreligger.

3. Eivind Smith utarbeider en betenkning m.h.t. etablering av "Norsk Natur" som eget foretak/stiftelse (muligheter, konsekvenser - juridiske/ideelle og økonomiske).

4. Det arbeides med å opprette et landslotteri for NNV og Natur og Ungdom. Dette forutsetter en person i 1/4 stilling på landsbasis. Oppland, Buskerud eller Oslo/Akershus anbefales som prøvefylker.

Økonomiutvalgets mindretall J.A.Andersen ønsket i forbindelse med punkt 1. at salgsvirksomheten innen NNV i prinsippet bør utskilles fra NNV som organisasjon. En annen mulig løsning mente han, er å etablere et eget salgsregnskap for salgsvirksomheten der alle relevante utgifter (f.eks. til personell)

er tatt med. For øvrig ønsket han at Økonomiutvalgets arbeid skulle ses i sammenheng med den utredningen som foreligger fra Organisasjonsutvalget. Ellers sa han seg enig i flertallets konklusjoner.

For det videre arbeid innstilte Økonomiutvalget på følgende:

Det oppnevnes en finanskomite som skal arbeide med tiltak med sikte på å bedre forbundets økonomi ved å:

a. Utarbeide 5-års planer for forbundets økonomi der en vurderer muligheten for en utvidelse av Naturvernforbundets virksomhet.

b. Samarbeide med Informasjons- og mediekomiteen i den grad det er naturlig for å øke fortjenesten på salgssiden spesielt i de perioder av året der salget er lite.

c. Utarbeide konkrete opplegg for innsamlingsaksjoner, lotterier, auksjoner og andre inntektsbringende aktiviteter.

Økonomiutvalgets innstilling er blitt behandlet på flere landsstyremøter. Landsstyret har forutsatt og besluttet at innstillingen skal ses i sammenheng med Organisasjonsutvalgets innstilling.

Utvalget for vern av havets biologiske ressurser

(HBR-utvalget).

Utvalget har hatt 5 møter og avga innstilling om NNV's syn på havets biologiske ressurser i september. Saken var ute til høring i fylkes- og lokallag i oktober/november. Etter anmodning fra landsstyret vurderte utvalget de innkomne uttalelsene og justerte deretter sin innstilling.

På møtene tok utvalget også stilling til en del aktuelle spørsmål som var forelagt det av generalsekretæren (fangst av vågehal, bruk av kaldharpun m.v.).

Nærmiljøutvalget

På landsmøtet 17-18. juni ble det vedtatt å nedsette et nærmiljø-utvalg. Mandat og forslag til medlemmer av utvalget ble framlagt og vedtatt på landstyre-møtet 23-24. sept.

Mandatet peker ut to hovedformål for utvalget:

- Forberede en nærmiljøaksjon i NNV
 - Utarbeide en nærmiljøhåndbok for fylkes- og lokallag i NNV
- Utvalget har hatt to møter.

Jubileumsutvalget

Utvalget har hatt fem møter og diskutert ulike tiltak i forbindelse med NNV's 70-års jubileum. Utvalget har sett jubileet som en fin anledning til å markere organisasjonen utad og til å høyne aktivitetsnivået.

Utvalget har skissert markeringstiltak for organisasjonens ulike ledd. Det har engasjert kunstneren Vivian Zahl Olsen til å tegne forbundets ugle i forskjellige situasjoner og sinnsstemninger. Utvalget har utarbeidet en jubileumsfolder til fylkes- og lokallag med tips og ideer til aktiviteter i jubileumsåret. Videre har utvalget lagt opp til et festmøte og en kortfilm-festival under forbundets landsmøte-84.

FORBUNDETS SAMARBEID MED OG REPRESENTASJON I ANDRE ORGANISASJONER

Den europeiske nasjonalparkføderasjonen (jfr. årsmeld.1982)
Generalforsamlingen ble holdt i Plitvice i Jugoslavia i sept/okt. Det møtte 40 delegater fra 14 europeiske land. Heller ikke på denne generalforsamlingen lyktes det å avslutte "brobyggingen" i striden som oppsto under generalforsamlingen i Sabaudia, Italia i 1980. Ved valgene ble forbundets representant, Midttun, styremedlem for kommende år. Styret ble pålagt å prioritere arbeidet med å gjenopprette ro og enighet i føderasjonen.

I tilknytning til generalforsamlingen ble det arrangert gruppe-møter hvor sentrale tema ble drøftet før endelig behandling i plenum. Videre var det utferder til et urskogsviltsreservat i Plitvice (med bl.a. både ulv, bjørn og gaupe) og til den nyopprettede marine nasjonalpark Kornati, ute ved Dalmatiakysten.

Samarbeidet med NNV's søsterorganisasjoner i Norden.

Sekretariatet for de ideelle naturvernorganisasjonene i Danmark, Finland, Færøyene, Island, Norge, Sverige og Åland har holdt 2 møter, henholdsvis fra 1.- 5. juni i Sogndal i Norge og 13. og 14. november i Stockholm, og drøftet saker av felles interesse, herunder sur nedbør, utredning av et alternativt samfunn, forurenslingen av Nordsjøen, forholdet WWF/IUCN, Nobels fredspris til IUCN, sammordisk kalottkonferanse, Breheimen og utbyggingplanene, gasstransport i Skandinavia, vårt forhold til andre miljøverngrupper, prioriteringer, arbeidsmetoder og -resultater, Den nordiske oljevernunionen, norsk hvalfangst og samproduksjon av trykksaker m.v.

"Alternativ Framtid"

NNV er en av oppdragsgiverne for Alternativ Framtid-utredningen. I fjor bevilget Stortinget 1,2 mill.kr. til et forprosjekt for utredningsarbeidet. Arbeidet ble satt bort til et eget prosjektsekretariat ved Gruppen for Ressursstudier (et NTNMF - institutt). GRS står også ansvarlig for bruken av de bevilgede midlene.

Forprosjektrapporten skisserer tre hovedområder for selve utredningsarbeidet:

1. Å utrede en alternativ samfunnsmodell
2. Å utrede hvilken handlingsfrihet politiske aktører har for å endre utviklingen mot en Alternativ Framtid.
3. De første skritt: Å nedfelle prosjekter som kan utvikle de første skritt i en slik endring. Det første konkrete forslaget er å ta utgangspunkt i et lokalsamfunn.

Når det gjelder gjennomføringen av forprosjektet, har NNV til tider vært svært skeptiske overfor håndteringen av rapportarbeidet. Etter en hektisk innspurt har imidlertid forsker-rådet gått god for den faglige kvaliteten - Sekretariatet ved GRS har gjort det klart at de ikke anser forprosjektarbeidet som avsluttet med framlegging av rapporten. Det settes ned en egen arbeidsgruppe som skal utvikle de nevnte programområdene i samarbeid med fagmiljø som har spesiell kompetanse. Egne notater skal legges fram før stortingsbehandlingen av søknaden om midler til hovedprosjektet. Søknaden for å sette i gang selve hovedprosjektet dreier seg om fire mill. kr. bevilget som egen post på statsbudsjettet i 1985. Hovedprosjektet er lagt opp med ti års varighet og en samlet forskningsinnsats på 99 mill.kr.

Samarbeidsrådet for naturvernsaker (SRN) (Jfr. årsmelding 1982)

SRN har engasjert seg i blant annet følgende saker:

- Forvaltning av nasjonalparkene.
- Hardangervidda nasjonalpark (se under naturvernsaker).
- Jotunheimen nasjonalpark/veibygging.
- Forvaltning av vannressursene - Samlet Plan (se under naturvernsaker).
- Saltfjellet/Svartisen (se under naturvernsaker).
- Breheimen.
- Praktisering av motorferdselloven
- Utnyttelse av våre viltressurser.
- Obligatorisk opplæring til jegerprøven.
- Regulering av laksefisket i sjøen.

De tre samarbeidende organisasjoner, NJFF, NNV og NTF, arrangerte i SRN-regi et presseseminar om kraftutbygging og naturvern/friluftsliv. Seminaret ble holdt på Hamar 20. og 21. april, og hadde bra oppslutning fra pressen.

NTF's naturvernsekretær, Tore Rolf Lund, har etter avtale mellom SRN-partene vært fast sekretær i SRN på deltid.

Det har vært holdt 5 møter i SRN i løpet av året.

Regnskapsoversikt

INNTEKTER:

Driftstilskudd fra Miljøverndepartementet	kr 20.000,-
Støtte fra Miljøverndepartementet, pressesem.	kr 40.000,-
Sum inntekter	kr 60.000,-

UTGIFTER:

Personellkostnader	kr 2.400,-
Kontorleie	kr 1.640,-
Telefoner	kr 2.000,-
Kopiering, porto	kr 1.555,50
Maskinskriving	kr 1.000,-
Reiseutgifter	kr 5.791,-
Presseseminar, Hamar	kr 50.805,60
Diverse	kr 94,50

Sum utgifter

kr 65.286,60

Underskudd i drift 1983

kr 5.286,60

Retningslinjer for O-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetsinnehavere (Jfr. årsmelding 1982).

Det ble holdt ett møte i kontaktgruppen. Få rapporter om konflikter var kommet inn, og ingen alvorlige.

Samarbeidsutvalget Skog/Vilt. (Jfr. årsmelding 1982).

Samarbeidsutvalget hadde to møter, hvor særlig elgskadeproblemet ble diskutert.

Styringsgruppen for rovviltprosjektet (DVF).

Styringsgruppen har fungert som et styre for rovviltundersøkelser innen viltforskningen/DVF. Hovedhensikten med arbeidet har vært å skaffe seg så god oversikt over bestanden av bjørn, jerv, ulv og gaupe som mulig. Bjørn og jerv har vært høyest prioritert i arbeidet. Resultatene er fortløpende blitt presentert i arbeidsrapporter fra rovviltprosjektet og i div. viltrapporter (DVF). Det gjenstår å skrive noen rapporter.

Arbeidet nærmer seg nå fullføring etter planen, og styringsgruppens arbeid skal som planlagt avsluttes i 1984. Som et ledd i styringsgruppens arbeid er det forvrig også utviklet rutiner for undersøkelser, rapportering og EDB-føring av rovviltmeldinger, slik at oversikt over rovviltbestandene kan videreføres som en del av DVF's daglige funksjoner.

Kontaktutvalget for miljøvernundervisning.

Kontaktutvalget for miljøvernundervisning har i 1983 utelukkende fungert som referansegruppe for arrangementet Miljø 85. (Se side 54 under Informasjon.)

De frittstående vassdragsverngrupper.

Fra sak til sak har NNV samarbeidet med frittstående vassdragsverngrupper (se for øvrig side 52).

ØKONOMIEN.

Resultatregnskapet er gjort opp med et overskudd på kr. 59.220,74 som reduserer underbalansen til kr. 226.949,84.

Beholdningen av salgsvarer er oppskrevet med kr. 40.000,- til kr. 200.000,-.

Vervepremier til en bokført verdi av kr. 12.215,93 overføres til 1984.

Aksjeposten under fondsmidler, som er bokført med pålydende kr. 45.400,- hadde ved årsskiftet en kursverdi på kr. 71.278,-.

Vi viser forøvrig til resultatkonto og status pr. 31/12 1983.

RESULTATREGNSKAP 1/1 - 31/12 1983:

INNTEKTER:

Kontingenter, hovedmedlemmer	Kr. 1.845.440,-
" familie-medlemmer	" 17.900,-
" institusjonelle	" 15.050,-
" livsværinge	" 3.600,-
Kontingenter i alt	Kr. 1.881.990,-
Andeler til fylkeslagene	" 612.210,-
Statstilskudd	Kr. 1.250.000,-
Halvor Viriks legat	" 220.000,-
Kronerulling	" 17.493,-
Medlemsbidrag	" 12.298,61
Andre bidrag	" 15.050,-
Gunstaksjon NIN	" 22.400,-
Salg av publikasjoner m. m. (netto)	Kr. 809.089,51
Produksjon av salgsvarer	" 522.541,59
	Kr. 286.547,92
Oppskrevet varebeholdning	" 40.000,-
	" 326.547,92
Abbonenter og salg av tidskrift	Kr. 65.550,-
Annonser "Norsk Natur"	" 12.177,50
	" 77.727,50
Renter og utbytte av fonds m. v.	" 73.600,25
Andre inntekter	" 5.000,-
	" 5.000,-
	Kr. 3.289.897,29

ØREMERKTE MIDLER:

Kirke og undervisningsdep. til lærerkurs	Kr. 10.000,-
Miljøverndepartementet til skoletjeneste	" 15.000,-
Miljøverndepartementet til nærmiljø-herfje	" 15.000,-
Miljøverndepartementet til brøsjyre om skogbruk og naturvern	" 20.000,-
Andre off. tilskudd 1983	Kr. 60.000,-
Øskudd fra Verdens Villmarksfond 1983	Kr. 25.000,-
Disponert 1983	" 5.000,-
Overføres 1984	" 20.000,-
	Kr. 80.000,-

RESULTATREGNSKAP 1/1 - 31/12 1983:

UTGIFTER:

Lønn og sosiale utgifter, sekretariatet.	
Sivile tjenesteppliktige	
Revisjon og regnskapsførersel [DB]	
Kontorleie, varme, elektr., vedlikehold	
Kontorutstyr, kopiering	Kr. 44.347,56
Rekvisita	" 30.554,82
Porto	" 85.549,42
Telefoner	" 79.294,93
Landsmøtet og styremøter	Kr. 88.221,13
Andre møter/konferanser, reiser/befaring	" 78.968,25
Medlemsfortegnelse/kontingentinkasso	Kr. 162.074,73
Belastet fylkeslagene	" 30.610,50
Tilskudd til undmorsorganisasjonen	Kr. 30.000,-
Nedskrivning på lån Natur og Ungdom	" 20.000,-
Tilskudd oppstort av lokallag m.v.	
Avsatt for livsværlige medlemmer	
Kontingenter og samarbeid med andre org.	
Verving av nye medlemmer	
Tidsskriftet "Norsk Natur"	
Annen opplysningsvirksomhet	
Vassdragsvern	
Års-overskudd	

Kr. 1.539.536,85
" 56.703,-
" 27.500,-
" 156.047,38
" 239.746,73
" 167.190,-
" 131.464,73
" 50.000,-
" 5.750,-
" 3.600,-
" 25.799,34
" 122.688,49
" 599.615,86
" 62.626,16
" 46.408,42
" 59.220,74
Kr. 3.289.897,28

STATUS pr. 31/12 1983:

AKTIVA:

Kassa	1.649,51
Kreditkassen 6001.05.70R35	142.797,36
Bergen Bank 5001.06.50442	4.916,24
Postgirokonto 236 22 59	72.735,05
Postgirokonto 236 87 85	2.931,-
Postgirokonto 495 85 59	1.403,86
Postgirokonto 509 46 02	86.588,41
Diverse debitorer	Kr. 313.021,43
Beholdning av salgsvare pr. 1/1-1983	" 188.716,-
Oppskrevet 1983	" 200.000,-
Beholdning av vervopremier pr. 1/1-1983	15.180,93
Innkjøpt 1983	15.550,93
Uttak 1983	3.355,-
Fondsmidler, bankinnskudd	56.678,-
" aksjer	45.400,-
" kontorinnredning	20.097,-
" avskrevet 1983	12.000,-
8.597,-	
Underbalanse pr. 1/1-1983	286.170,58
Overskudd 1983	59.220,74
Kr. 1.051.578,20	

PASSIVA:

Diverse kreditorer	Kr. 834.788,80
Avsatt til nordisk hefte om naturvern- strategi	ovf. 30.000,-
Disponert 1983	3.885,60
" nærmiljøhefte	26.114,40
" " brosjyre skogbr./naturvern	15.000,-
" " brosjyre havets biol. resurs.	20.000,-
" " Imprekurs, skoletjeneste	20.000,-
" " Imprekurs, skoletjeneste	25.000,-
fonds, Albert Grøvs fond	27.875,-
" Haren Stansc Knutsens gave	10.000,-
" Livsv. medl. fond	69.200,-
avsett for nye medl.	3.600,-
72.800,-	
Kr. 1.051.578,20	

Norges naturvernforbund

Oslo, 31/12-1983
2/3 -1984

Ragnhild Sundby
formann

Jens Gram	Honorar Hamre
Arne Noksnes	Inger Johanne Pettersen
Sigmund 'pjetkavik	Gunnar Sætra
Styremedlemmer	
Revidert av:	
Planlegging	Knut Sæther
Statistikk	Kontorsjef
Revisjon	

SPEKIFIKASJON OVER DIVERSE MELLOMVAERENDER:

Bergen Bank, oppgjort salg av plakater	Kr. 152.280,-
Studieforbundet Natur og Miljø, tilskudd 1983	" 6.500,-
Natur og Ungdom, uttak av salgsvarer m. v.	" 3.014,-
Svein Nicolaysen, deponert for husleie	" 4.200,-
Idun, premiefond pensjonsforsikring	" 16.722,-
Televerket, abonnentlån	" 6.000,-
Diverse debitorer	Kr. 188.716,-
	""""""""""
Inntrukne, ikke betalte skatter 6/83	Kr. 68.581,-
Kommunekassereren i Oslo, arb.giveravg. 6/83	" 41.991,-
Fylkesskattesjefen i Oslo, MVA 5 og 6/83	" 25.653,98
Administrasjonen for sivile tjenesteppliktige	" 11.940,-
Myres/Lintas Oslo, brosjyreholder og kupongplakat	" 43.710,-
Universitetsforlaget, 600 "Vandring i Istfoldnatur"	" 80.850,-
Informasjonskom. mot sur nedbør, ovf. til 1984	" 569,15
Kontaktutvalget for miljøunderserv, ovf. til 1984	" 60.937,40
Samarbeidsrådet for naturvernsaker, ovf. til 1984	" 7.281,92
Vassdragsvernrådet	" 668,65
Fylkeslagene, kontingentandeler m. v.	" 399.905,70
Forskuddsbetalte knotingenter	" 92.700,-
Diverse kreditorer	Kr. 834.788,80
	""""""""""

B. NaturvernsakerFORVALTNING - LOVER OG BESTEMMELSER.NNV-kritikk mot Regjeringens natur- og miljøvernpolitikk.

I en henvendelse fra landsmøtet konstaterte NNV at den regjering vi hadde hatt de to siste årene med få unntak hadde ført en svak og unnvikende natur- og miljøvernpolitikk i forhold til de retningslinjer som ble trukket opp av et samlet Storting våren 1981.

I betenkelig sterk grad har næringsshensyn og mulighetene for kortsiktig økonomisk gevinst vært avgjørende for utfallet i en rekke saker, hevdet vi. Regjeringen hadde vist manglende forståelse for at langtidspanlegging i forvaltningen av våre naturressurser er nødvendig. Det syntes som om natur- og miljøvern ble vurdert som en snever sektorinteresse og en salderingspost ved aveilingen av kryssende interesser. Landsmøtet måtte derfor konstateres at Regjeringen ikke hadde vist den nødvendige vilje og handlekraft til å gi natur- og miljøvernet den tyngde det fra stortingshold i 1981 var bred, tverrpolitisk enighet om.

Landsmøtet forventet at Regjeringen ville korrigere sin natur- og miljøvernpolitikk, slik at den i sterkere grad ble drevet etter det omfattende naturvernbegrep i naturvernlovens formålsparagraf og som en lojal oppfølging av Stortingets uttrykte vilje.

Forholdet Miljøverndepartementet/Vassdragsdirektoratet.

I samband med Regjeringens Breheimen-proposisjon uttrykte NNV i en pressemelding indignasjon over Miljøverndepartementets manglende innflytelse til å klarlegge reguleringsinngrepene i virkning for de naturfaglige verdier i Jostedalen. Her er vi vitne til en klar parallell til Alta-saken, hevdet forbundets landsstyre - Statskraftverkene og Vassdragsdirektoratet bømstemmer

hva som skal anses som tilstrekkelige utredninger av forhold som forvaltningsmessig hører inn under Miljøverndepartementets ansvarsområde. Dette er uholdbart, hevdet NNV, som mente at vassdrags-Norge trenger et sterkt Miljøverndepartement og at det var Regjeringens plikt å sørge for at dette departement snarest fikk det formelle og reelle ansvar for framskaffelse av nødvendige verneargumenter i vassdrags saker.

Den nye planloven. (Jfr. årsmeldingen 1982).

I juli avga NNV en fyldig kommentar til planlovutvalgets forslag til en revidert planlov.

Av viktige synspunkter i vår uttalelse, kan nevnes:

- Vi beklaget at formålsparagrafen var blitt betydelige svekket i forhold til det forrige forslag. Det ideelle formål om å sikre en forsvarlig forvaltning av naturressurser og miljø, er nå tatt ut av paragrafen.
- Vi anså det som en klar svekkelse at det generelle plankrav - det såkalte speilvendingsprinsippet - nå var helt fjernet i samband med uomgjørlig bruksendring av arealer og naturressurser.
- Vi fant det særlig foruroligende at kommunens hovedplan for arealforvaltningen ikke ville gi noe sikkert vern mot veianlegg i naturområder og friluftsområder.
- NNV mente det burde etableres hjemmel for å kreve at grunneieren måtte utarbeide en disposisjonsplan for hyttebygging på sin eiendom.
- I kombinerte landbruks- og natur-/friluftsområder må det gis anledning til å gi utfyllende bestemmelser for landbruksvirksomheten.
- Det bør etableres et særskilt plankrav for 100-meters - belte i strandsonen.
- Gjennom utarbeidelse av reguleringsplaner bør verneområder kunne gjøtes til gjenstand for eget reguleringsformål.
- Naturvern- og friluftsmyndighetene må gis klagerett når det gis dispensasjon fra fastsatte planer.

Lov om Viltet (Jfr. årsm. 1982)

Forbundet har på eget initiativ, eller som ledd i en høringsprosess uttalt seg om flere spørsmål i tilknytning til Viltloven av 29.5.81:

- Ot.p.p. nr. 28(1982-83) om Lov om endringer i Viltloven. Her reagerte forbundet særlig på tilleggsformuleringer i § 3 som virker svekkende på lovens bærende fredningsprinsipp. Videre motsatte forbundet seg endring av § 5 vedrørende valg til viltnemdene og hevdet at medlemmene av disse fortsatt burde velges på fritt grunnlag. Vedr. § 5: Om skuddpremie, benyttet forbundet anledningen til påny å be om at enhver form for skuddpremie måtte bli forbudt. Ingen av synspunktene ble imøtekommet. Forbundet sa seg ellers enig i lovendringsforslag som gjaldt § 44 om retten til egg og dun og § 49 om autorisasjon av preparanter og omsætning av vilt.
 - Forbundet har bedt Regjeringen om at minst halvparten av Viltfondets midler tilbakestøres distriktene og brukes til viltstell og vern av biotoper, og at resten disponeres av DVF til forskning og løsning av oppgaver i viltforvaltningen.
 - Om aldersgrense for å gå på jakt, har forbundet uttalt at 18 år i prinsippet bør settes som nedre grense for å inneha jegerkort, men at det må kunne gis dispensasjon ned til 16 år i helt spesielle tilfelle.
 - Om § 11 "nødvergeparagrafen". Bakgrunnen for at forbundet henvendte seg til Miljøverndepartementet med anmodning om å gjøre kjent hva som var tillatt etter denne paragraf, var at det gjennom pressen var kommet til uttrykk en klar feiltolkning av paragrafen.
- Endringer av Strandplanloven
- NNV uttalte seg 25/1 om Miljøverndepartementets forslag til endringer i Strandplanloven og delegasjon av klagemyndighet. Vi hevdet at "hensynet til framdriften i hyttesaker" er et feilutgangspunkt for vurderinger av endringer i regelverket. Antall hytter og lokalisering av disse må i det vesentlige bestemmes av hensynet til verdien av fri natur og av ressursforvaltning hvor naturvernet har fått gjennomslagskraft, hevdet NNV.

NNV mente at opphevelsen av § 2, 6a m.fl. i strandplanloven ville åpne for tilfeldig og naturødeleggende utbygging av de deler av strandområdene som ligger bakenfor hundremetersbeltet. NNV understreket betydningen av å ha lover og regelverk som på en betryggende måte fanget opp styringsmuligheter og planleggingskrav i forbindelse med utnytting av naturgrunnet. Forbundet kunne derfor ikke akseptere endringer av strandplanloven slik MD foreslo.

Eventuell oppløsning av Polarrådet.

I en uttalelse til Justisdepartementet i november sa forbundet at vi var betenkt over departementets forslag om at Polarrådet skal nedlegges fra funksjonstidens utløp den 1. juli 1984. En slik beslutning vil sannsynligvis svekke NNV's og de øvrige frittstående interessegruppers påvirkningsmuligheter på myndighetenes politikk, hevdet vi.

NNV engasjerte seg allerede i 1920-årene i myndighetenes forvaltning av Svalbard. Gjennom flere saker vi har fått til uttalelse, og også i de saker vi har reist overfor myndighetene på eget initiativ, har NNV markert sin sterke interesse for bevaring av polarområdene som Jordens fristeder - med minst mulig menneskelig påvirkning av områdenes naturforhold.

Spesielt i lys av signalene fra Regjeringens siste polarmelding, så NNV det som betenkelig å redusere påvirkningsmulighetene fra de frittstående organisasjoner på forvaltningen og de politiske myndigheter. Målsettingen synes nå å være å legge forholdene til rette for en økonomisk utnyttelse av naturressursene både i Arktis og Antarktis - en målsetting som er stikk i strid med NNV's.

På bakgrunn av disse fundamentale forskjeller i synet på forvaltningen av de polare områder, måtte derfor NNV konkludere med at våre interesser vil være best tjent med at Polarrådet fortsetter sin funksjon, og at vi fortsatt får sete i rådet.

Utredning om industrimineraler og forslag til endringer i bergverksloven.

I januar kommenterte forbundet en offentlig utredning fra Industridepartementet om industrimineraler.

Omtrent samtidig forelå et forslag fra en annen arbeidsgruppe under samme departement om endringer i bergverksloven.

NNV fant industrimineral-utredningen nyttig. Den dokumenterte på en overbevisende måte behovet for Utvalgets hovedtilråding: Utredning med sikte på etablering av en felles minerallov for mutbare mineraler, industrimineraler, knuste steinmaterialer og sand og grus.

NNV fant de miljømessige forhold i tilknytning til gruvedrift for dårlig belyst i utredningen. Utredningen bar i vel sterk grad preg av kommersiell utnyttingsiver og tradisjonelle næringshensyn.

NNV var likevel i det vesentlige tilfreds med utredningen - spesielt på grunn av Utvalgets forslag om den fremtidige forvaltning og rådgivning.

Forbundet ga uttrykk for at den overordnede mineralloven ideelt sett burde ha vært ferdig før man vedtok og satte ut i livet dellovverk eller særbestemmelser. Vi ba likevel om at Utvalgets forslag ikke måtte forsinke Miljøverndepartementets arbeid med egne lovbestemmelser for forvaltningen av sand, grus og pukk.

I våre kommentarer til endringsforslagene i bergverksloven ga vi uttrykk for overraskelse over at arbeidsgruppen ikke hadde kommentert det åpenbare behovet for en generell og gjennomgående modernisering av hele bergverksloven, slik Utvalget bak utredningen om "Industrimineraler" hadde gått inn for.

Vi påpekte et påfallende misforhold mellom forvaltningsforslagene i NOU 1982:24 og mangelen på slike i rapporten om bergverksloven. Arbeidsgruppen hadde videre fullstendig oversett natur- og miljøvernens hensyn.

Ellers hvdet forbundet at dagens kunnskaper om miljø- og helsefarer ved forurensning av naturens kretsløp, tilsier at vi - også i letefasen - må ta hensyn til forgiftnings- og forurensningsfaren fra borehull (tungmetallforgiftning og radioaktiv forurensning). Den ansvarlige for inngrepet må derfor pålegges meldeplikt til helse- og forurensningsmyndighetene. Målinger må foretas, og dersom forurensning kan påvises, må borehullene

plomberes eller sikres på annen måte etter bruk, hevdet vi. Forurensningsmyndighetene måtte også komme tidlig inn i bildet i samband med plassering av tippmasser. Arbeidsgruppen hadde bare vurdert skredfaren fra slike opplag.

Delinstilling fra Lakse- og innlandsfiskeutvalget.

Etter en høringsrunde i fylkeslagene vedr. utvalgets delinnstilling om endring av enkelte paragrafer i loven om laksefiske og innlandsfiske og om forslag til diverse forskrifter i denne sammenheng, har forbundet stort sett uttalt seg positivt om innstillingen.

Utredning om kulturminnevernet.

I august kommenterte NNV en offentlig utredning om kulturminnevernet. Etter vår oppfatning omfatter miljøvern både naturvern og kulturminnevern. I noen tilfelle er oppgavene uløselig knyttet sammen. Særlig er dette åpenbart ved vern av kulturlandskaper. Det synes derfor hensiktsmessig og naturlig, hevdet NNV i sin uttalelse til Miljøverndepartementet, å beholde forvaltningen av disse to områdene i samme departement. Når det gjelder utarbeidelsen av planen etter bygningslovens bestemmelser, har kulturminnevern nær tilknytning til naturvern. Videre er Miljøverndepartementet ansvarlig for mange tilgrensende områder som f.eks. utarbeidelse av grafiske og numeriske oversikter, kart og registre, over både naturgitte og menneskeskapte forhold på jordoverflaten. Vi støttet derfor mindretallets syn i Utvalget om at kulturminnevern burde tilligge Miljøverndepartementet.

Som en konsekvens av dette gikk vi også inn for at kulturminnevern oppgavene på fylkesnivå ble lagt til fylkesmannens miljøvern-avdeling.

VERN AV NATUROMRÅDER OG -FOREKOMSTER

Områder fredet etter naturvernloven, arealer pr. 31/12 1983.

Siden NNV ble stiftet, har arbeidet med å frede et representativt utvalg av forskjellige norske naturtyper hørt til de viktigste arbeidsoppgaver. De første 35 år - før Statens Naturvernråd ble

opprettet (naturvernloven av 1954) - var forbundet praktisk talt alene om dette arbeidet. Etter hvert som det offentlige naturvernet ble bygget ut, var det naturlig at statlige organer overtok, og i dag - etter nye 35 år - foregår et landsomfattende arbeid med bl.a. fylkesvise verneplaner i regi av Miljøverndepartementet og fylkenes miljøvernmyndigheter. I denne prosessen er NNV med sine fylkes- og lokallag et viktig høringsorgan.

Ved slutten av det 70. arbeidsåret bringer vi her en oversikt over områder i Norge, vernet etter naturvernloven:

Kategori	Antall	Areal, km ²	Prosent av landets areal*
Nasjonalparker	15	9612,4	2,97 %
Naturreservater	530	821,2	0,25 %
Landskapsvernområder	46	1590,7	0,49 %

* Som utgangspunkt for prosentberegningene er benyttet 324.000 km² som Norges totalareal.

Hardangervidda (Jfr. årsmelding 1982)

Også året 1983 må betegnes som meget lite tilfredsstillende når det gjelder vernet av Hardangervidda. Fortsatt er betydelige, meget viktige deler av den verneplan som Stortinget ga sitt samtykke til i 1979 ikke satt ut i livet. Ingen nye vernetiltak ble iverksatt i 1983 og den negative utvikling, med bl.a. utglidning i praktisering av verneregler og vedtekter, fortsatte. På enkelte områder, så som motorferdsel, er forholdene blitt helt uholdbare. I stedet for å reagere på dette med innstramminger, sendte Miljøverndepartementet 7. juni ut et høringsbrev med omfattende forslag til endringer av vernereglene mm. i negativ retning. Det ble samtidig bestemt at Tinnhøvlveien skulle være åpen for almen ferdsel i 1983.

NNV henstilte først til Miljøverndepartementet å trekke høringsbrevet, grunnlagt med at tiden ikke var moden for endringer, og at det i tilfelle måtte være innstramminger som kunne komme på tale. Saken ble senere drøftet med den nye politiske ledelse i departementet. 30. november sendte NNV sin uttalelse om forslagen i høringsbrevet, som man på de aller fleste punkter gikk i mot. Gjennomføring av den positive plan for videre restaurering i Tinnhøvlområdet, som det var enighet om i 1982, ble forpurret av

et utspill fra Statskraftverkene. Det ble lagt fram en ny plan basert på feilaktige forutsetninger og planen ble godkjent uten å ha vært sendt ut på høring. Uten å ta hensyn til NNV's protester ble arbeidet gjennomført om høsten. Det naturlige utfallsos og den nedgravde demning som den opprinnelige plan forutsatte er erstattet med en fisketrapp og en delvis tildekket demning som til sammen fremstår som et bastant og sterkt skjemmende teknisk inngrep i nasjonalparken.

NNV har gjennom hele året arbeidet for å motvirke disse negative forhold. Både gjennom en rekke brev og på møter med bl.a. den avtroppende og påtroppende politiske ledelse i Miljøverndepartementet har vi lagt fram forbundets synspunkter og fulgt disse opp med konkrete forslag til positive løsninger.

I Tinnehømlområdet har vi deltatt i flere befaringer og bl.a. påvist at Statskraftverkernes planer bygger på uriktige forutsetninger.

Oscar T. Breien, som fortsatt er NNV's representant i Rådet for Hardangervidda, har også i 1983, på frivillig basis, vært forbundets spesielle saksbehandler for Hardangervidda.

Jakt i Nordre Øyeren Naturreservat. (Jfr. tidl. årsmeldinger)

Jaktbestemmelsene for Nordre Øyeren ble i sommer gjort gyldige "inntil videre". NNV har gått meget sterkt imot denne jaktordningen, både ut fra et prinsipielt syn om at reservater bør være meget strengt vernet, og i dette tilfelle også fordi rapporten fra undersøkelsen ga grunn til alvorlige betenkeligheter.

Stabburnes Naturreservat. Porsanger.

Forbundet har støttet et forslag om opprettelse av Stabburnes Naturreservat i Porsanger, Finnmark, men har motsatt seg at det i vernebestemmelsene åpnes adgang til en kanalisering av Stabburnes elvas utløp. Vassdraget ble i 1973 varig vernet mot vassdragsreguleringer. Forbundet pekte på at slike inngrep i et reservat harmoniserer dårlig med reservattanken og at en kanalisering kunne komme til å favorisere noen fiskearter på bekostning av andre.

Stuttgonglia Naturreservat og Birisjølia landskapsvernområde, Vågå, Oppland.

Forbundet har gjennom flere år fulgt nøye med i arbeidet for å få Stuttgonglia med omgivelser vernet etter naturvernloven. I statsråd den 16.12. resulterte arbeidet i at Stuttgonglia ble vedtatt opprettet som naturreservat og den tilgrensede Birisjølia som landskapsvernområde. Områdene ligger i Langmorkeje statsalmenning og representerer et rikt utvalg av skog- og myrtyper.

Sikring av plante-lokaliteter i Altavassdraget.

Tromsø museum foretok botaniske undersøkelser i reguleringsområdet ved Alta-/Kautokeinovassdraget sommeren 1982. I undersøkelses-rapporten ble det bl.a. konkludert med at "plantelivet i reguleringsområdet er enestående i norsk og internasjonalt målestokk. Undersøkelsene våre har forsterket den tidligere vurdering av Alta-/Kautokeinovassdraget som landets botanisk sett mest verdifulle vassdrag. Vir'dneuoika må være en av de aller mest verdifulle plante-lokalitetene i Norge overhodet."

I en henvendelse til Miljøverndepartementet i april ba NNV departementet redegjøre for hvilke tiltak departementet akter å sette i verk med sikte på en best mulig sikring av de dokumenterte enestående botaniske verdiene.

Departementet svarte at en undersøkelse var i gang for å registrere truede og sårbare arter i hele Finnmark. Departementet mente det ikke forelå noen umiddelbar fare for plantearters utryddelse i samband med reguleringsinngrepene i Alta-vassdraget og at man ønsket å avvente totaloversikten for Finnmark før eventuelle vernetiltak ble iverksatt.

Bru over Askvika i Askvoll kommune - klage til Sivilombudsmannen.

Miljøverndepartementet stadfestet i februar en reguleringsplan som omfattet bygging av vei over Askvika i Askvoll kommune. Norsk Ornitologisk Forening og NNV påklaget avgjørelsen til Sivilombudsmannen. Vi ba om Sivilombudsmannens vurdering av følgende ankepunkter:

- En mangelfull klarlegging av hvilke virkninger en innsnevring av innløpet til Askvika ville få for naturforholdene innenfor, spesielt for fuglelivet.
- Fylkeslandbruksstyrets endelige standpunkt til planen var ikke innhentet.

- I lys av de nasjonale verneinteresser burde departementet ha innhentet synspunkter fra berørte organisasjoner og institusjoner sentralt.

NOF og NNV påsto at Miljøverndepartementets stadfestingsvedtak var basert på et uforsvarlig svakt vurderingsgrunnlag. Departementet hadde sviktet sitt forvalteransvar for et område av nasjonal verdi ved ikke å ha klarlagt inngrepets betydning for disse verdier - på tross av at departementet hadde mottatt klare signaler fra faglig hold om faremomentene.

Departementet hadde dessuten unnlatt å la utrede alternative, mer akseptable løsninger enn den omsøkte.

I tillegg hadde departementet gjort seg skyldig i mer formelle saksbehandlingsfeil.

Disse forhold tilsa etter vår mening kritikk fra Sivilombudsmannens side - og en anbefaling overfor departementet om å revurdere sitt stadfestingsvedtak.

DYRELIV, JAKT, FANGST OG FISKE

Nye forskrifter om forvaltning av truede og sårbare arter.
(Jfr. årsm. 1982.)

Forbundets henstilling til Miljøverndepartementet (nov.82) om ikke å endre forskriftene om forvaltning av truede og sårbare arter førte ikke fram. I statsråd den 4.februar ble nye forskrifter vedtatt og i praksis innebar dette at Direktoratet for Vilt og Ferskvannsfisk fikk myndighet til å utstede fellingstillatelse også på ulv.

Ulven (Jfr. årsm. 1982).

På Vegårshei var befolkningen opprørt etter at det forelå bevis for at ulv hadde revet et betydelig antall sau i 1982. Viltmannnd i kommunen søkte allerede i oktober 1982 om fellingstillatelse,

men denne kunne ikke innvilges på grunn av fredningsbestemmelsene. Lokalbefolkningens press på våre myndigheter var usedvanlig sterkt, og et ulvemøte på Vegårshei den 13.jan. (hvor bl.a. NNV og vårt fylkeslag Aust-Agder Naturvern var representert) avdekket primitive og skremmende elementer i argumentasjonen fra lokalbefolkningens side. Tross mange protester og henstillinger fra naturvernhold ble fredningsbestemmelsene forandret i Statsråd, og i medhold av nye forskrifter gav DVF fellingstillatelse for en ulv i et nærmere bestemt område i Vegårshei, Tvedestrand og Gjerstad kommuner, tidsbegrenset til 31.mai. Denne avgjørelsen ble anket til Miljøverndepartementet med negativt resultat. En henstilling til Direktoratet for Statens Skoger om ikke å tillate snøscooter i de deler av området som eies av staten førte heller ikke fram. Da ingen ulv var felt før fristens utløp, ble det utstedt ny fellingstillatelse med frist 1.april 1984 samtidig som jaktområdet ble utvidet til å omfatte også Åmli og Nissedal kommuner. Ved årets utgang var ingen ulv felt.

I grenseområdet Hedmark/Värmland regnet DVF med et sikkert minimumstall på tre dyr, men det ble ikke gitt fellingstillatelse her. På et ulvemøte i Trysil falt det uttalelser som kunne tyde på at enkelte oppfattet Viltlovens nødvergeparagraf dithen at fare for angrep på husdyr skulle hjemle adgang til jakt på vedkommende rovdyr. Forbundet gikk sterkt ut mot en slik uriktig oppfatning, bl.a. i brev til Miljøverndepartementet den 26.april.

ENERGI.

NNV's energipolitiske synspunkter er det bred enighet om innad i organisasjonen. Den energipolitiske aktiviteten har derfor vært konsentrert om å vinne oppslutning om disse i opinionen. Et hovedinntrykk er at vi vinner fram i oppslutning.

Kraftutbyggingskostnadene.

NNV har lagt vekt på å knekke myten om at vannkraft er en billig energikilde, og pekte på forhold som 31 1/2% budsjetttøkning på det statlige utbyggingsprogrammet fra 1980 til 1983 og en kostnadsøkning fra antatte 700 millioner kr til godt over 2 milliarder kr for Orkla-Grana-utbyggingen.

Vi har heller ikke unnlatt å peke på at strømprisen til vanlige forbrukere vil bli minst 45 øre/KWh fra de fleste nye kraftutbygginger, hvis prosjektene skal være økonomisk regningsvarende. NNV har gjort det klart overfor myndighetene at en særlig økonomisk begunstiggelse av kommuner og fylker for å få mer kraftutbygging er en kostbar provokasjon både mot naturvernet og de andre gruppene som til sjuende og sist får betale regningen.

Fastkraftdebatten

Noen sentrale poenger i NNV's kritikk av gjeldende fastkraftbe- gr. har vært:

- At en overinvestering i vannkraft reduserer mulighetene til å få en større fleksibilitet i energiforsyningen på sikt.
- At verdien av fastkraft settes lik verdien av annen vare i stedet for å benytte dens faktiske verdi.
- At skillet mellom fast og tilfeldig kraft gir et utgangspunkt for energiplanleggingen hvor noe kraft blir vurdert med ekstre- høy leveringssikkerhet, mens resten blir betraktet som "tilfeldig".

For energiplanleggingen mener NNV at en må legge til grunn den faktiske sikkerhetsfordelingen over året og planlegge hvilket sett med energipolitiske tiltak som kan gi oss en god og sikker energiforsyning.

Kraftprognosene

NNV har ført en løpende kritikk over bruken av de landsomfattende kraftprognosene. Vi har særlig pekt på at prognosene det refereres til er foreldete - beregnet i 1979 - og at forutsetningene for disse har endret seg vesentlig.

Det gjelder særlig påpeking av at landets samlede energibruk har gått ned siden 1979, og at økningen i kraftteterspørsel til vanlig forbruk nesten fullt ut skyldes overgang fra olje til elektrisitet, en tendens som ikke kan forlenges.

Statistisk Sentralbyrå har utviklet modeller for nye fylkesvise anslag som er koordinert med den nasjonale kraftteterspørsel. NNV forsøkte å bestille en kjøring av disse for egen regning, men fikk avslag, og de er fremdeles ikke frigitt, selv om energi- ministeren lovte dette etter et spørsmål i Stortingets spørre- time.

Energiøkonomisering

NNV arbeider for at energiøkonomisering skal oppfattes som noe mer enn energisparing. Dette gjelder ikke minst påpeking av at kraft- utbyggingskostnadene må vurderes opp mot kostnadene for bedre energiforvaltning, slik at innsatsen for å dekke vårt energibehov rettes dit den gir best effekter og er billigst. Dette innebærer at en av de beste måtene vi i dag har for å dekke energibehovet er å stanse all kraftutbygging og overføre innsatsen til bedre energiforvaltning.

Overfor myndighetene har NNV vært aktive for å få fremmet en stor- tingsmelding om energiøkonomisering. Vi har lagt vekt på å hevde at denne meldingen må inneholde helt konkrete enøk-tiltak, både når det gjelder finansieringsmuligheter og regelverk.

NNV har støttet seg til forskning som viser at det lønner seg å frigjøre hele 27 TWh energi fra ulike kilder før det blir mer rimelig med nye energitilførsler.

Før stortingsbehandlingen av årets statsbudsjett møtte NNV industri- komiteen med en rekke energiøkonomiske krav, bl.a. at tempoet i kraftutbyggingen må dempes ved overføring av større midler fra Statskraftverkene utbyggingsbudsjett til Husbanken, og ved en vesentlig opptrapping av innsats for å ruste opp linjenettet. Våre synspunkter på linjenettet ble gjenspeilet i komiteens innstilling og vedtatt av Stortinget.

Energi og sysselsetting

Sysselsetningsargumentet har i løpet av året blitt brukt sterkere enn før for å presse fram kraftutbygging. NNV har pekt på at enøk- tiltak både gir mer varierte, bedre og varige arbeidsplasser. Industrien på de steder hvor det er snakk om ny kraftutbygging har gitt uttalelser hvor de gjør det klart at en vanskelig vil klare å betale de høyere kraftprisene som ny kraftutbygging vil medføre. Samtidig har bransjer som VVS, produsenter av kjøle- teknikk og andre bransjer for enøk-utstyr tatt til seg NNV's argumenter.

NNV har bl.a. gått ut med sammenligninger av svensk og norsk energi- politikk, med påpeking av at Sverige på bakgrunn av konkrete mål for energiøkonomisering har fått en ekspansiv og levedyktig industri som bivirkning.

NVE's organisasjon

NNV står fast på at Statskraftverkene må skilles ut som egen bedrift og at Vassdragsdirektoratet blir lagt under Miljøvern-departementet.

NNV har i løpet av året gått sterkere inn på et nytt tvilsomt organisatorisk forhold: Elektrisitetsdirektoratet skiftet navn til Energidirektoratet i januar 1982, med et nytt energimandat. NNV mener at Energidirektoratets mandat må klargjøres og begrenses til å gjelde energifullførslor, mens de sektorer som bruker energien må beholde rett og ansvar for energiforvaltningen.

Kontakt med andre organisasjoner

NNV har holdt en relativt utstrakt kontakt med andre organisasjoner som er berørt av eller opptatt av energispørsmål. Dette gjelder bl.a. NBBL, Industriforbundet, VVS-bransjen, kommunale og fylkeskommunale energiverk. Vår energipolitikk er presentert og diskutert i 14 landsomfattende ideelle organisasjoner som har gitt våre synspunkter prinsipiell støtte. De har samtidig svart bokstevende på forespørsel om NNV kan få adgang til å spre en egen enøk-avis som vedlegg til deres medlems/lagsutsendinger.

NNV deltar i utvikling av nordisk energiplanlegging i samarbeid med Nordisk Sommeruniversitet.

Olje og gass.

Tempo

Parallelt med den offentlige behandlingen av det såkalte "Tempoutvalgets" innstilling og "perspektivmeldingen" har NNV utviklet sine synspunkter på aktivitetsnivået i oljevirkomheten. Det sentrale poenget - som også landsmøtet ga sin tilslutning til - er at vi i tillegg til et øvre fysisk tak på aktivitetsnivået også går inn for et økonomisk tak: aktivitetene må ikke planlegges slik at de gir større inntekter enn 15% av nasjonalproduktet. Bakgrunnen for dette synspunktet er langfids ressursforvaltningshensyn og sårbarhetsargumenter.

Den oljepolitiske situasjonen innebærer at myndighetene ikke planlegger etter noe øvre tak for aktivitetene på norsk sokkel. NNV har da også kritisert at det utlyses nye blokker uten at bl.a tempoutvalgets innstilling og andre dokumenter er samlet til en stortingsbehandling som slår fast hvilke langtidsplanleggingskriterier oljevirkomheten skal utvikles etter.

Helårsboring i nord

NNV kritiserte de politiske vedtakene om å akseptere helårsboring etter olje i våre nordlige farvann. Sikkerheten er ikke god nok, og den har heller ikke endret seg til det bedre etter at myndighetene selv fastlo at den ikke var god nok. Vedtaket innebærer at det er synet på sikkerheten som har endret seg: en aksepterer større risiko enn tidligere.

Sikkerhet mot oljeseil

Sekretariatet har deltatt aktivt i forhold til det ganske omfattende forskningsprogrammet "Program for oljeværberedskap" som ble avsluttet i år. Noen sentrale konklusjoner fra PRO NNV vil arbeide videre med er:

- Risikoen for større oljeseil i Nordsjøbassenget innen 1990 er seksdoblet siden 1975.
- Det blir betraktet som en tilnærmet fysisk og økonomisk umulighet å ta opp olje til havs i mengder som kan redusere skadevirkningene nevneverdig.

Slike og andre viktige forhold for NNV når det gjelder oljeseil blir tatt opp og videreutviklet av vår nye oljekomite.

Gass

NNV sitter som offentlig høringsinstans når det gjelder utviklingen av gassfeltet i nord. I fjor arbeidet vi spesielt med planene om å transportere denne gassen med rør gjennom Norge. Til nå er det ikke funnet tilstrekkelig gass for å kunne forvare et slikt prosjekt, men vi følger utviklingen nøye, også når det gjelder andre gassfeltet i Nordsjøen.

Samlet plan for vassdrag (Jfr. årsmelding 1982).

Energi- og industrikomiteens innstilling til Regjeringens proposisjon nr. 130 for 1982-82 "Om kraftdekkningen i 1980-årene og forholdet til Samlet plan for vassdrag" - ble lagt fram i begynnelsen av mars.

I en kommentar uttrykte forbundet lettelse over at komiteen beholdt Øvre Glåma og Gaularvassdraget innenfor Samlet plan.

Regjeringen har ennå ikke avklart hvordan vårt energibehov kan dekkes på best og billigst mulig måte, hevdet NNV. Erfaringer og forskningsresultater viser at det er samfunnsøkonomisk riktig å foreta investeringer i energioptimering som vil frigjøre 30 av dagens fastkraftforbruk før år 2000. Dette var ikke tatt i betraktning i Regjeringens energidekningsplan.

Forbundet understreket komiteens ønske om en større satsing på ENØK-tiltak og mente at dette utsagn burde forplikte Stortinget til å behandle det energioptimeringsprogrammet før det ble tatt standpunkt til konsesjonssøknader for utbygging av nye vassdrag. Hvis ikke, godtar Stortinget unødig rasering av naturverdier som samtidig er samfunnsøkonomiske ulønnsomme investeringer, hevdet forbundet.

NNV fant det nedslående at en samlet energi og -industrikomite anbefaler kraftutbygging som sysselsettningstiltak. Komiteen burde være kjent med at dersom energioptimeringstiltakene ble trappet opp på riktig nivå, ville vi få flere og permanente arbeidsplasser enn korttids anleggsarbeid evner å gi, hevdet forbundet.

NNV ba Regjeringen å legge fram en egen melding om sysselsettingsmulighetene innenfor hele energisektoren.

Framdrift og rekkefølge i kraftutbyggingen.

En høringsuttalelse over energilovutvalgets innstilling:

"Framdrift og rekkefølge i kraftutbyggingen" ble spesielt bearbejdet for bruk på flere nivå innen NNV. NNV påpekte at innstillingen ubetinget går inn for økt tempo i kraftutbyggingen, og at den avslørte vesentlige sider ved arbeidet med en samlet plan for kraftutbygging.

Verneplan III for vassdrag.

I begynnelsen av desember la Sperstadutvalget frem sitt forslag til verneplan III for vassdrag. I en pressemelding karakteriserte NNV innstillingen som bare delvis akseptabel.

NNV beklaget at utvalget hadde delt seg i synet på Bjerkreimsvassdraget i Rogaland, Vossavassdraget i Hordaland og Flåmsvassdraget i Sogn og Fjordane. Disse vassdragene måtte i sin helhet vernes, mente forbundet.

Vi fant det positivt at utvalget også hadde trukket inn andre vassdrag i verneplanen enn de 10-års vernede. Forbundet støttet fullt ut forslagene om varig vern av Vefsna, vassdrag i Indre Visten og vassdrag med utløp til Hellemofjorden. Varig vern av disse vassdragene må likevel ikke skje på bekostning av Lomsdalsvassdraget og Gaula, presiserte NNV.

Når det gjaldt andre vassdrag som var foreslått konsesjonsbehandlet, nevnte forbundet Imsa og Trya i Hedmark/Oppland, Jora og Øvre del av Lågen i Oppland og Ørstavassdraget i Møre og Romsdal som vassdrag med spesielle verneverdier.

Vassdragsutbyggingens virkninger på livet i havet.

Fiskeridirektoratet har påbegynt arbeidet med å samle de opplysninger som foreligger om konsekvenser av vassdragsutbygginger for livet i fjordene. NNV støtter et slikt arbeid.

I en uttalelse til Fiskeridirektoratet i mars fant vi det imidlertid betenkelig at utbyggingens interesser var representert i prosjektets styringsgruppe - uten at andre parter var det. Vi ba derfor Fiskeridirektoratet om å revurdere styringsgruppas sammensetning.

Breheimen (Jfr. årsmeld.-82)

I mai vedtok OED å utsette sin standpunkttagen til Stryne-delen av utbyggingssplanene i Breheimen - en avgjørelse NNV sa seg godt fornøyd med.

I henvendelsen til de berørte parter i juli og til Regjeringen i september mente imidlertid forbundet at også Lustersiden måtte utsettes i påvente av resultatet fra manglende undersøkelser om naturvitenskapelige forhold. Vi stilte oss uforstående til forlydender

om at Regjeringen ville fremme proposisjonen om Jostedalsutbyggingen uten at slike undersøkelser var foretatt. NNV kunne ikke gå med på at store verneverdige vassdrag ble konsesjonsbehandlet uten den minste kunnskap om hvilke naturverdier som står på spill. Regjeringen kan ikke fraskrive seg ansvaret for manglene ved søknaden, selv om et rådgivende organ som kontaktutvalget går tilbake på sitt tidligere standpunkt, uten at det kan nåvise saklig grunnlag for å mene at materialet fra Jostedalen er tilstrekkelig, hevdet NNV i sin henvendelse til Regjeringen.

På tross av disse innvendningene, ble Jostedals-proposisjonen fremmet den 16. september.

Etna/Dokka-vassdraget.

Med bakgrunn i en henvendelse fra Land naturvernlag, ba NNV i februar Miljøverndepartementet om å bidra til å få trukket Røssjøen/Rotvollfjorden ut av utbyggingsplanene og isteden sikre området som naturreservat.

Gjennom undersøkelser sommeren 1982 var de ornitologiske verdiene i dette området blitt ytterligere klarlagt. Land naturvernlag og NNV sentralt mente det nå var klart belegg for å hevde at Røssjøen/Rotvollfjorden var verneverdig i nasjonal sammenheng. Det var også blitt dokumentert store botaniske verdier i det samme området.

På høsten avga hovedstyret i NVE sin innstilling om utbyggingsplanene. Etna ble foreslått overført til Dokkavassdraget, men Røssjøen/Rotvollfjorden ble foreslått beholdt uregulert.

Vossavassdraget - uttalelse til forhåndsmelding om utbygging av Raundalsvassdraget.

Før jul avga VNV en grundig kommentar til forhåndsmeldingen om utbygging av Raundalsgreina av Vossavassdraget. I en tilleggsuttalelse støttet NNV sentralt synspunktene og konklusjonene i VNV's uttalelse. VNV (og NNV sentralt) hevdet at Vossavassdraget er det eneste større tilnærmet uregulerte Vestlandsvassdrag og som omfatter mange ulike naturgeografiske regioner, vegetasjonssoner og fiskebiotoper. I de to hovedgreinene Raundalselva og Strandaelva finnes ulike innsjøtyper fra store fjordsjøer i intensive jordbruksområder til små

næringsrike låglandsvatn og kalde næringsfattige høgfjellsvatn. Nettopp dette mangfoldet, variasjonsbredden og vekslingen mellom ulike naturlokaliteter gjør vassdraget enestående. Vossavassdraget utgjør en helhet i Vestlandskysten. Det er klassisk i ferskvannøkologisk sammenheng og er av stor verdi som referanseområde for forskning og undervisning.

På grunn av de store verneverdiene som står på spill, ba NNV om at NVE måtte skjerpe krav til undersøkelser, helhetsvurderinger og konsekvensanalyser av de planlagte reguleringsinngrepene.

420 kV-ledning Saurdal-Flesaker.

Denne planlagte kraftledningen berører fire fylker, Rogaland, Aust-Agder, Telemark og Buskerud. Telemark Natur- og Miljøvern stod som koordinator i arbeidet med å utarbeide NNV's kommentarer til forhåndsmeldingene om kraftledningen.

I forbundets uttalelse var hovedkonklusjonene følgende:

NNV savnet utredning av parallellføring med en eksisterende ledning på strekningen Saurdal-Tokke, dessuten alternativet med en forsterkning av den eksisterende ledning for hele den omsøkte strekning.

NNV hevdet at anleggsøkonomiske hensyn ikke måtte bli tillagt avgjørende vekt når det gjaldt naturinngrep av en slik størrelsesorden. Vår hovedkonklusjon var at den nåværende 300 kV-linja burde erstattes av en 420 kV-linje etter samme traséen. Etter det vi forsto ville dette gi nok overføringskapasitet uten å måtte foreta de store miljøinngrepene som en ekstra kraftlinje mellom Vestlandet og Østlandet ville medføre.

Planer om turistsenter ved Muru i Sel.

I en henvendelse til Miljøverndepartementet i oktober reagerte forbundet på planene om etablering av et turistsenter ved elva Muru i Sel. Muru er en sideelv til Sjøa - som er varig vernet mot kraftutbygging.

Vi viste til at vi tidligere hadde reagert på planene om senking av Muru og utretting av elveløpet. Planer om større inngrep i eller i nærheten av vernede vassdrag måtte unngås, hevdet forbundet - og viste til Miljøverndepartementets egne retningslinjer for arealdisponeringen i nærheten av vernede vassdrag.

FORURENSNING

Forurensning av Nordsjøen.

NNV's landsmøte rettet en henstilling til Regjeringen om å ta initiativ til et forskningsprogram for å klarlegge virkningene av forurensningene i Nordsjøen bedre. Spesielt burde transporten av forurensninger fra Øresund og sørlige deler av Nordsjøen oppover langs kysten av Norge klarlegges.

I brevet påpekte NNV at økosystemene i Nordsjøen i dag er truet av forurensninger og inngrep som krever bekjempingstiltak av en langt strengere og mer omfattende karakter enn hittil.

Offentlige og private organisasjoner i en rekke Nordsjøland er i gang med planer om å arrangere en Nordsjøkonferanse. Her skal det legges opp en politisk strategi for omfattende beskyttelsestiltak for Nordsjøens økosystemer. NNV er med i dette planleggingsarbeidet.

Nordsjøen er i dag dekket av flere konvensjoner og avtaler som bare i noen grad etterleves i den praktiske politikk. Konferansen om Nordsjøens framtid må derfor kunne ut i et forpliktende samarbeid om rehabilitering og langsiktig forvaltning. Som Nordsjøstat er det Norges plikt å medvirke til at så skjer, hevdet forbundet i henvendelsen til Regjeringen.

Senkingen av "Alexander L. Kielland".

NNV påklaget SFT's tillatelse til senking av "Alexander L. Kielland"-plattformen. I vårt brev til Miljøverndepartementet ga vi uttrykk for at den gitte tillatelse reiste viktige prinsipielle spørsmål med hensyn til forsøpling av havbunnen, ressursutnyttelse og beskjeftigelse av ledig arbeidskraft. NNV mente at Miljøverndepartementet og Regjeringen grundig måtte gjennomdrøfte disse momenter før spørsmålet om opphugging eller senking av "Alexander L. Kielland" ble endelig avgjort.

Videre mente NNV at SFT ikke hadde foretatt en nødvendig konkret vurdering av hvilke forurensningsmessige virkninger og andre ulemper en senking av plattformen ville kunne medføre.

På dette grunnlag ba NNV Miljøverndepartementet om at en endelig avgjørelse i saken ikke ble tatt før de nevnte forhold var forsvarlig vurdert.

Som kjent ble det også reist spørsmål i Stortinget i samband med Regjeringens beslutning om å fastholde SFT's avgjørelse. Etter en heftig strid ble imidlertid plattformen senket i Nedstrandfjorden på 700 meters dyp.

Forurensningen av Jærvassdragene.

Problemer med masseoppblomstring av blågrønnalger i vannforekomster på Jæren har lenge gjort seg gjeldende.

I en uttalelse til Regjeringen fra forbundets landsmøte påpekte NNV at landbruket bidrar med 70-90% av nitrogen- og fcsfortilførselen til de ulike Jærvatna. En god del av forurensningene skyldes dårlig kapasitet og sikring av gjødselkjellere og siloanlegg. NNV mente det derfor var nødvendig å innskjerpe kontrollen med disse, og øke statlige låne- og tilskuddsordninger med sikte på en bedre sikring mot utslipp fra slike anlegg.

Det bør dessuten vurderes å iverksette jordbrukspolitiske tiltak for å bringe harmoni mellom nedbørfeltenes bruk og vassdragenes kapasitet til å tåle forurensningsbelastningen, hevdet NNV.

Saga Petrokjemi A/S & Co. - Søknad om ytterligere utslipp fra petrokjemianleggene på Rønningen (jfr. årsmelding 1981).

I en uttalelse til Miljøverndepartementet i august gikk NNV mot søknaden om produksjonsutvidelse og ba departementet gi bedriften pålegg om å få kontroll over de nåværende utslipp av umettede hydrokarboner til luft - slik at disse snarest mulig kunne komme ned på de verdier som ble fastsatt ved konsesjon gitt ved kgl. res. av 29. mai 1974.

De nye opplysningene som bedriften fremkom med i sin nye søknad bare styrket grunnlaget for vår motstand mot hele søknaden.

Utslippene fra bedriften ligger langt over de grenser som Stortinget la til grunn da det ga sin tilråding om at konsesjon kunne gis.

Mot denne bakgrunn kunne NNV ikke forstå og akseptere Røykskaderådets tilråding om at Saga Petrokjemi A/S & Co. skulle få innvilget sin søknad.

Miljøverndepartementet innvilget imidlertid bedriftens søknad.

Utslipp fra Titania A/S til Dyngadjupet.

Miljøverndepartementet ga i 1982 bergverksbedriften Titania A/S tillatelse til et årlig utslipp på 2.2 millioner tonn olje- og kjemikalieblandet steinstøv midt i et rikt fiskeområde i Rogaland.

Det er på det rene at Jøssingfjorden, som tidligere var en meget fiskerik fjord, er ødelagt etter at bedriften i over 20 år har brukt fjorden som deponeringssted. En videreføring av dette utslippet i rør til Dyngadjupet utenfor fjorden vil true fiskerinæringen i området og kan derfor ikke aksepteres, hevdet NNV's landsmøte i en uttalelse til Regjeringen.

NNV pekte på at Norge med sin handlemåte i denne saken hadde satt Pariskonvensjonen til side. Utslipet var i strid med konvensjonens formål om å stoppe eller begrense havforurensninger fra landbaserte kilder. Det faktum at utslippene fra Titan-konsernet plasserer seg øverst på listen over Nord - Europas største landbaserte forurensningskilder, gjør tillatelsen enda mer betenkelig, hevdet forbundet.

Anke av utslippstillatelse for ilmenittsmelteverk i Tyssedal.

NNV fant i desember grunn til å påklage SFT's tillatelse til bedriften DNV Aluminium om utslipp av forskjellige typer avfallsstoffer i Sørfjorden - fra det planlagte ilmenittverket i Tyssedal. Vi påpekte at dumping av de store avfallsmengder som er omsøkt, ville medføre betydelig nedslamning av bunnområdene og forårsake slam i vannmasser. Det må legges avgjøtende vekt på Sørfjorden fortsatt kritiske forurensningstilstand og det er ikke tilrådelig å øke tilførselen av tungt nedbrytbare miljøgifter som kan gi uheldige langtidsvirkninger på flora og fauna, hevdet forbundet.

Videre hevdet NNV at saksforberedelsen til utslippstillatelsen bar preg av hastverk og at det hadde gått på bekostning av kvaliteten av de foretatte undersøkelser og vurderinger. Vi mente det var et vesentlig ankepunkt at utslippet's sammensetning og mengder ikke var godt nok undersøkt, at utlutingforsøkene av tungmetaller bygde på tvilsomme forutsetninger og at de marin-biologiske effekter ikke var kartlagt.

På bakgrunn av den fortsatt kritiske forurensningssituasjonen og at Norge i internasjonale fora har fungert som en spydspiss for å få

redusert utslipp av SO₂, kunne NNV heller ikke godta at SFT ga tillatelse til et høyere utslipp av SO₂ enn bedriften selv hadde søkt om.

Bruk av glyfosat i byggåkre.

Gjennom pressen ble NNV på vårparten kjent med at Giftnemnda fra høsten 1983 ville tillate sprøyting med glyfosat mot kveke i byggåkre.

I en henvendelse til Giftnemnda ga vi uttrykk for at man fremdeles vet for lite om dette midlets toksisitet og virkninger. Blant annet er det ikke endelige avklart om glyfosat kan opptre som erstatning for fosfat, hevdet forbundet.

Forbundet pekte også på den åpenbare fare for at midler med et så bredt virkefelt som glyfosat lett kan friste til misbruk - f.eks. til bruk i potetåkre. NNV ba derfor om å få oversendt vurderingsgrunnlaget for Giftnemndas vedtak.

ANDRE NATURVERNSAKER

Miljøverndepartementets holdning til motorferdsel i utmark.

I et høringsbrev fra Miljøverndepartementet i mars foreslo departementet en endring i motorferdselloven som kunne gi kommunene (eventuelt fylkesmannen), adgang til å godkjenne løyper for fri ferdsel med snøscooter. Forslaget var spesielt myntet på Finnmark, men - som det sto i høringsbrevet "rent unntaksvis" vil det kunne etableres tilsvarende ordninger i andre deler av landet.

NNV reagerte skarpt på departementets utspill - både i form av en vanlig uttalelse og i form av et eget brev fra landsmøtet.

I henvendelsen påpekte NNV at vi gjennom flere år hadde gjort Miljøverndepartementet oppmerksom på de skadevirkninger og ulemper som en lemfeldig og likegyldig praktisering av "Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag" innebærer - for natur og miljø, plante- og dyreliv, tradisjonelt friluftsliv og næringsvirksomhet.

Vi mente at advarsler i full monn hadde vist seg berettiget. I flere kommuner praktiseres i dag tilnærmet fri ferdsel med snøscooter, oftest i rekreasjonsøyemed. Spesielt ille er forholdene i Finnmark.

Lovens praktisering i Finnmark kan lett komme til å danne mønster for de øvrige deler av landet, hevdet NNV. Landsmøtet mente derfor det var på høy tid at departementet tok motorferdsellovens §§ 1 og 3 alvorlig og ga retningslinjer og direktiver som kunne sikre en effektiv og reell etterlevning av disse hovedparagrafer.

Vi fremmet en rekke konkrete forslag, blant annet følgende:

- Det bør innføres en behovsprøving ved kjøp av snøscooter.
- Det må ikke gis adgang til konkurransekjøring i utmark.
- Myndigheten til å gi forskrifter og dispensasjoner overføres fra kommunene til fylkesmannen.
- Utmarksoppsynet må styrkes i vesentlig grad.

Naturvernforbundet brakte også temaet om motorferdsel i utmark opp på Forbrukerrådets landsmøte. NNV ba landsmøtet henvende seg til Miljøverndepartementet og understreke nødvendigheten av å etterleve intensjonene i Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Vårt forslag ble nedstemt.

Motorferdsel på statsgrunn i Finnmark - klage fra Alta Natur- og Miljøvern.

På anmodning fra Alta Natur- og Miljøvern trådte NNV sentralt inn i en pågående sak for sivilombudsmannen høsten 1983.

Saken gjaldt Finnmark Jordsalgskontors behandling av Alta kommunes søknad om dispensasjoner fra forbud mot motorferdsel i utmark og vassdrag på statsgrunn i Finnmark.

NNV hevder at:

- Alta Natur- og Miljøvern hadde klagerett over Jordsalgskontore avgjørelse,
- det var begått feil i behandlingen av saken,
- Jordsalgskontorets avgjørelse om å innvilge dispensasjonen var truffet på feil grunnlag.

Abjørvassdraget - ferdsl på anleggsvei fra E-6 til Øvre Kalvvatn.

I april reagerte NNV skarpt på et utspill fra miljøvernministeren. I et brev til olje- og energiministeren slo hun til lyd for å åpne anleggsveien fra E-6 til Øvre Kalvvatn for almen ferdsel.

I tidligere tilrådinger (1975 og 1978) hadde Miljøverndepartementet gått inn for at veien skulle holdes stengt. Dette ble da også slått fast i konsesjonsvilkårene for Abjøra-reguleringen.

I et vedtak av 12. mai 1978 gikk Olje- og energidepartementet inn for at veien skulle holdes stengt for almen ferdsel også etter anleggstidens slutt. Denne beslutning ble tatt etter at blant annet Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet og Nordland og Sør-Trøndelag fylkeskommuner foruten berørte kommuner, hadde uttalt seg. Olje- og energidepartementet kunne ikke finne nye momenter i de innkomne uttalelser som skulle tale for åpning av veien for almen ferdsel.

NNV kunne heller ikke se at slike momenter forelå i 1983 og ba om at miljøvernministerens ønske ikke ble tatt til følge. Det ble det da heller ikke.

C. Informasjon

"NORSK NATUR"

Tidsskriftet "Norsk Natur" utkom med 6 nummer i et opplag på 30 000 eks. Samlet sidetall var 200. Informasjonssekretær Sylvi Struksnes fungerte som redaktør hele året for Ragnar Frislid under hans permisjonstid. Generalsekretæren var ansvarlig utgiver.

I forbindelse med det årlige høstmøte mellom de nordiske naturvernforeningers sekretariater, ble foreningenes tidsskrifter diskutert. Møtet viste at alle redaksjoner hadde stort sett de samme problemer med hensyn til utformingen av tidsskriftene og det øvrige redaksjonelle arbeidet. Bemanningssituasjonen var dårlig for alle redaksjoner med "Norsk Natur" på siste plass. Med bakgrunn i erfaringene fra dette møtet ble "Norsk Natur" tatt opp til behandling og diskusjon i NNV's landsstyre. En rekke signaler om redaksjonelle forbedringer og annerledes stoffpresentasjon kom fra de enkelte styremedlemmer. I hovedtrekk mente styret at stoffet i "Norsk Natur" måtte presenteres mer journalistisk og at det måtte legges mer vekt på utformingen av tidsskriftet. Det ble vedtatt å undersøke mulighetene for en leserundersøkelse som grunnlag for en redaksjonell styrking av tidsskriftet.

SALGSARTIKLER OG PUBLIKASJONER

Naturkalenderen.

Naturkalenderen 1984 utkom i 10 000 eks. med tema dyreliv. To fotografier og tekst på hvert kalenderblad forteller om dyr og deres miljø fra måned til måned forskjellige steder i landet.

Hundertwasser-plakaten "Save the rain".

Den østerrikske kunstneren Hundertwasser donerte et plakatmotiv til NNV. Plakaten er trykket i 6 000 eks. for salg gjennom forbundet. Plakaten ble også markedsført gjennom Bergen Banks filialer. NNV bruker plakaten "Save the rain - slutt fred med naturen" som fremstøt i kampanjen mot sur nedbør.

Diverse.

T-skjorter for barn med "uglemotiv" er produsert i 455 eks. i størrelser fra 8 år til og med large. For voksne er det produsert T-skjorter med NNV's emblem på venstre arm i 550 eks. i størrelser fra small til xx-large. Begge skjortene er produsert i mellomblått.

I samarbeid med Cappelen forlag har NNV gitt ut Ragnar Frislids bok "Norske dyr i fare".

I tillegg har forbundet kjøpt 600 eks. av boka "Vandringer i Østfoldnaturen", produsert av Universitetsforlaget og Østfold Naturvern for videresalg gjennom bl.a. "Norsk Natur".

Årets julekortmotiv, "hare i vinterskog" ble tegnet av Staffan Ullstrøm.

NNV's syn på skogbruket og NNV's syn på fritidsbruk av natur er trykket som små brosjyrer og skal distribueres til vårt eget organisasjonsapparat og til skogbrukets forskjellige organer. På grunnlag av innholdet i brosjyren vil det også bli utarbeidet en "lettere" brosjyre - beregnet på distribusjon i første rekke til diverse skoler.

Opptrykk av artikler:

Følgende artikler er produsert i nytt opplag:

- plakat "vinterfugler"
- brevmerke "ekorn".
- college-genser med NNV's navn og emblem.
- forbundets medlemsnål i sølv.

KONTAKT MED MASSEMEIDIENE

Pressemeldinger:

Det ble sendt ut 15 pressemeldinger, hvorav 12 tok opp energi- og kraftutbyggingsspørsmål. En dreide seg om kommunevalget.

Pressekonferanser:

Hundertwasser-plakaten.

I forbindelse med lanseringen av Hundertwasser-plakaten "Save the rain" ble det arrangert en pressekonferanse den 17. oktober i samarbeid med den østerrikske ambassade og Bergen Bank i den østerrikske ambassade i Oslo. Tilstede på konferansen var Hundertwasser selv, den østerrikske ambassadør i Norge, dr. Karl Wolf, ekspedisjonssjef Erik Lykke fra Miljøverndepartementet og NNV's formann Ragnhild Sundby m.fl. Hundertwasser holdt på konferansen en meget tankevekkende tale om naturødeleggelser og menneskets pengebegjær og dårlige forståelse for bevaring av natur for fremtidens generasjoner. Deretter overrakte han den innrammede plakaten til NNV's formann.

Umiddelbart før pressekonferansen ble det også plantet 3 trær ved Akershus Festning av miljøverminister Rakel Surlien, Hundertwasser og NNV's formann Ragnhild Sundby for slik å markere nødvendigheten av vern om naturen og en intensivert kamp mot sur nedbør.

Konferansen var svært godt besøkt av pressen.

Breheimen-utbyggingen.

Den 6. desember arrangerte NNV en pressekonferanse om Breheimen-utbyggingen. Her presenterte vi de nye kostnadsoverslagene for utbyggingen av Jostedalen foruten en spesialkalender som Breheimen-gruppene hadde produsert med motiver fra Breheimen. Konferansen ble godt besøkt av pressen.

Arskavalkade 1983.

Den 19. desember presenterte NNV ved formannen Ragnhild Sundby og sekretariatet i NNV en del av de viktige sakene forbundet har arbeidet med i 1983 foruten en smakebit på det som skal skje i 1984, spesielt innen verving og forbundets jubileums-aktiviteter. Pressekonferansen som fungerte som et nyttårsintervju med NNV ble svært godt besøkt av pressen.

Landsmøtet på Klepp.

Landsmøtet på Klepp samlet journalister fra 6 aviser og NRK/radio. I tillegg til de meldingene som gikk ut fra de tilstedeværende journalister sendte forbundet ut egne meldinger til lokalpressen med fotos av de lokale representanter som deltok på møtet.

MØTER/SEMINARER/KURS/UTSTILLINGER

Vassdragsvernseminar - Vinstra Hotel.

I tiden 11.-13. mars ble det arrangert et vassdragsvernseminar på Vinstra Hotel for fylkeslagene i NNV og de frie vassdragsvein-gruppene. Seminaret hadde rundt 60 deltakere og tok for seg viktige spørsmål innen offentlig forvaltning, energieffektivisering, kraftutbygging og lokalsamfunn og måten organisasjonen kan nå fram til pressen på med vassdrags saker.

Møtedeltakelse.

Representanter fra landsstyret og sekretariatet har deltatt med foredrag og innlegg på en lang rekke møter og seminarer arrangert av NNV, andre foreninger og institusjoner og skoler. Temaene har spent over hele spekteret av NNV's virksomhet, men med hovedvekt på energipolitikk og natur- og miljøvern generelt.

Deltakelse "Nordiske Jakt- og Fiskedager", Elverum 8.-9. august.

NNV deltok med egen stand på ovennevnte arrangement med en utstilling om plante- og dyrelivet foruten en natursti i samarbeid med Hedmark Naturvern. Utstillingen om plante- og dyrelivet ble senere overført til Zoologisk Museum i Oslo sammen med generelt informasjonsmaterieell om NNV.

DELTAKEELSE I ANDRE ARRANGEMENTER

Sur nedbør - informasjonskampanje.

Også i 1983 arbeidet Informasjonsgruppen mot sur nedbør aktivt innen spesielle målland og grupper. Naturvernforbundet fungerte som sekretariat for kampanjen bestående av representanter for tilsluttende organisasjoner. Disse er: Natur og Ungdom, Det Norske Skogselskap, Verdens Villmarksfond, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Den Norske Turistforening og Norges Naturvernforbund. I 1983 ble følgende tiltak gjennomført med økonomisk støtte fra Miljøvern-departementet:

Strategiseminar på Leangkollen 24.-26. januar med deltakelse fra Sverige, Finland og Norge.

Distribusjon av aktuelt informasjonsmaterieell.

I samarbeid med Statens Naturvårdsverk, Sverige og det svenske sur nedbør-sekretariatet har den norske kampanjen produsert en brosjyre på engelsk og tysk beregnet på turister. Denne ble distribuert i et opplag på omlag 50 000 eks. gjennom forskjellige kanaler i Norge.

Klebermerker/knapper "Stopp sur nedbør".

10 000 klebermerker "Stopp sur nedbør" og 3 500 jakkemerker ble produsert for distribusjon gjennom organisasjonene.

Plakat "Noah's Ark".

Den svensk-produserte plakaten "Noah's Ark - stop acid rain" ble distribuert gjennom våre kanaler i et antall av 1 000 eks. Også en rekke andre svensk-produserte publikasjoner ble distribuert av den norske kampanjen.

Artikkelsamlingen "Acid Rain - Causes and Effects", som er en engelsk oversettelse av særtrykk fra Miljønytt 2/82 om sur nedbør-prosjektets viktigste resultater, ble trykket opp i et antall av 1 000 eks. Dette heftet deles ut etter forespørsel til utlandet, foruten at det er sendt våre rundt 1 500 presse- og organisasjonsforbindelser i Europa.

ACID-NEWS.

I samarbeid med den svenske sur nedbør-kampanjen gir den norske kampanjen ut tidsskriftet ACID NEWS. Det hadde for 1983 et opplag på 1 000 og sendes til presse- og organisasjonsforbindelser i Europa,

Pressereise for britiske journalister.

I dagene 12.-15. september arrangerte den norske sur nedbør-gruppen en pressereise for britiske journalister på Sørlandet. Det deltok 17 journalister fra Storbritannia, 5 fra Norge og 5 representanter for britiske organisasjoner. 25 guider, oversettere, forskere, foredragsholdere og spesielt inviterte gjester deltok. Fra arrangøren deltok 3 representanter, hvorav en fra Miljøverndepartementet. Mesteparten av programmet foregik langsetter Tovdalsvassdraget. Pressereisen fikk usedvanlig god dekning i britisk presse, og har lagt et godt grunnlag for sur nedbør-gruppens videre arbeid i Storbritannia.

Andre tiltak.

Informasjonsgruppen mot sur nedbør har i løpet av året startet forarbeidet til en rekke tiltak for 1984, blant annet en konferanse i Storbritannia, en brosjyre beregnet spesielt på det britiske markedet, og en lærervegledning gjennom forlaget Aschehoug.

Fullstendig årsmelding for gruppen kan skaffes på forespørsel til NNV.

KONTAKT MED SKOLER

Ukentlig kommer det inn flere henvendelser fra skoler, fra lærere og elever, fra alle skoleslag, om informasjon og bakgrunnsmaterieell i forbindelse med oppgaveløsning og natur- og miljøvernundervisning. NNV ser det som viktig å bidra med mest mulig hjelp i denne sammenheng. For å bedre og effektivisere arbeidet med utsendelse av materiell til skoler, er det startet opp arbeid med å utvikle brosjyrer om de emner det er mest spørsmål etter.

En rekke skoleklasser og elevgrupper har også besøkt NNV og fått informasjon om forbundets virksomhet.

Miljø 85 (jfr. årsmeldingen 1982).

Som et ledd i forberedelsene til arrangementet av Miljø 85 i Oslo, deltok NNV med 3 representanter på et tilsvarende svensk arrangement - Miljø 83 - 4.-6. mai. Bak det svenske symposiet sto Skoløverstyreisen og Statens naturvårdsverk. Det ble et inspirerende møte med det miljøvernarbeidet som foregår i det svenske skoleverket.

NNV har for øvrig arbeidet aktivt med forberedelsene til Miljø 85 ved deltakelse i Styringsgruppa, arbeidsutvalget og informasjonsutvalget for arrangementet.

Skole og Miljø.

Informasjonsgruppa for Miljø 85 har i løpet av året utviklet, produsert og sendt ut et nytt blad "Skole og Miljø" til alle norske skoler. NNV har stått sentralt i dette arbeidet. Bladet ønsker å spre informasjon om natur- og miljøvernundervisning til skolene. Det skal inspirere til aktiv innsats ved å vise til prosjekter som utføres i skolene. Bladet gir også informasjon om

organisasjoner som engasjerer seg på den grønne sektoren, og som ønsker kontakt med skolene.

ANDRE INFORMASJONSSAKER

Valgkamp.

NNV gjorde kandidatene til høstens kommunevalg klar over at bedre energiforvaltning vil løse forbrukernes energibehov langt billigere enn ny kraftutbygging. Å gå videre med kraftutbygging betyr i en slik situasjon at en betrakter natur som en forbruksvare en er villig til å betale ekstra mye for å bli kvitt.

Annonse i Kupongkatalogen.

Det ble utformet en verveannonse i samarbeid med reklamebyrå for annonsering i augustnummeret av Kupongkatalogen. Annonsen tok opp temaet sur nedbør og oppfordret på denne bakgrunn til medlemskap i NNV. Som kvittering for medlemskapet fikk nye medlemmer tilsendt "Naturpakken" inneholdende klebemerker NNV og stopp sur nedbør, brosjyre sur nedbør, økologihefte, medlemsnål NNV, tegning for snekring av fuglekasse, karsefrø og 12 naturfotografier. Annonsen ble sendt 1/3 av landets husstander.

D. Norges Naturvernforbund

NATUR OG UNGDOM

Stenersgt. 16, Oslo 1.

Tlf. 41 93 11.

Postgiro 202702.

Leder: Inger Spangen, samme adresse som sekretariatet.

FYLKESLAG:

ØSTLANDSKE NATURVERNFORENING'

Akersgt. 63, postboks 8268 Hammersborg, Oslo 1.

Tlf. 42 95 00. Bankgiro 1600.230.604.6. Postgiro 5 34 24 31.

Formann: Frithjof Funder, Lettvintveien 46 B, Oslo 4.

tlf. a. 27 60 60, p. 57 98 04.

Sekretær: Anne-Grethe Haune, Arendalsgt. 22, Oslo 4, tlf. p. 18 29 29.

ØSTFOLD NATURVERN

Postboks 1151, 1601 Fredrikstad.
Postgiro 5 36 47 40.
Formann: Roar Eilertsen, Sigerstad. 90, 1600 Fredrikstad.
tlf. p. 032/20248.
Sekretær: Guri Sandøy, Borggt. 20, 1700 Sarpsborg, tlf. 031/53030.

BUSKERUD NATUR- OG MILJØVERNFORENING

Boks 2213 Strømsø, 3001 Drammen.
Postgiro 3 62 59 10.
Formann: Sissel Dobson, Kragsgt. 9 B, 3600 Kongsberg, tlf. a. 03/70 00
p. 03/73 28 41.
Sekretær: Tore Berg, Austadveien 58, 3000 Drammen, tlf. p. 03/81 83 38.

HEDMARK NATURVERN

Boks 222, 2381 Brumunddal.
Formann: Lars Alhaug, boks 222, 2381 Brumunddal. Tlf. a. 065/40685
p. 065/50405.

OPPLAND NATURVERN

Postboks 454, 2601 Lillehammer.
Postgiro 3 07 39 70.
Formann: Edle Høystad, Kringsjåveien, 2600 Lillehammer, tlf. 062/53757

VESTFOLD NATURVERN

Ingesgt. 10, 3250 Larvik.
Postgiro 5 20 17 02.
Formann: Ketil Hofgaard, Askammen 4, 3136 Melsomvik, tlf. a. 033/16110.
p. 033/37066.
Sekretær: Maryon Archer, Ingesgt. 10, 3250 Larvik, tlf. p. 034/82297.

TELEMARK NATUR- OG MILJØVERN

3864 Rauland.
Postgiro 5 50 85 10.
Formann: Inge Lien, 3864 Rauland, tlf. 036/73100, lokalt nr. 3363.

AUST-AGDER NATURVERN

Postboks 1031, 4801 Arendal.
Postgiro 32 65 90 7.
Formann: Nils Petter Walle, Rughaven, 4900 Tvedestrand, tlf. a. 041/41211

VEST-AGDER NATURVERN

Postboks 718, 4601 Kristiansand. Tlf. sekretæren 042/66352.
Postgiro 3 45 63 32.
Formann: Bjørn Benjaminsen, Lindeveien 12, 4620 Vågsbygd.

ROGALAND NATURVERN

Postboks 441, 4001 Stavanger, tlf. 04/52 08 94.
Postgiro 3 04 25 61.
Formann: Steinar Rundhaug, postboks 699, 4001 Stavanger, tlf. a. 04/55 5
p. 047/29538.
Sekretær: Solveig Nyberg, Einevollveien 39, 4000 Stavanger,
tlf. a. 04/52 08 94, p. 04/58 08 60.

VESTLANDSKE NATURVERNFORENING

Postboks 1201, 5001 Bergen.
Postgiro 5 69 19 10.
Kontortid: Tirsdag og torsdag, tlf. 05/36 38 51.
Formann: Frode Bekkestad, Ulsmågåsen 21 B, 5050 Nesttun, tlf. p.05/10 00

SOGN OG FJORDANE NATURVERN

Formann Erik Solheim, 6875 Innvik, tlf. a. 057/74202, p. 057/74184.
Bankgiro 3710 30 44309.

MØRE OG ROMSDAL NATURVERN

Adjunkt Dørumsgt. 13, 6400 Molde.
Postgiro 3 23 49 60.
Kontaktpersoner: Vigdís Mørkedal, tlf. a. 072/51544, p. 072/51764.
Inger J. Pettersen, tlf. a. 072/54111, p. 072/55395.

SØR-TRØNDELAG NATURVERN

Postboks 4350, Hospitalsløkkan, 7001 Trondheim.
Postgiro 5 88 42 26.
Formann: Kaare Kopreitan, Jonsvannsveien 50, 7000 Trondheim,
tlf. 07/93 51 32.

NORD-TRØNDELAG NATURVERN

Formann Olaug H. Nestvold, 7650 Verdal, tlf. a. 076/78799, p. 076/78510.
Postgiro 3 43 13 19.
Sekretær Gisle Buvarp, 7670 Sakshaug, tlf. a. 077/53138, p. 077/53454.

NORDLAND NATURVERNFORENING

Boks 250, 8001 Bodø.

Postgiro 3 25 53 53

Kontaktperson: Nils Gullestad, Hyttebakken 32, 8000 Bodø.

Tlf. a. 081/25040, p. 081/25287.

TROMS NATURVERN

Skolegt. 41, 9000 Tromsø, tlf. 083/87279.

Formann: Sigmund Spjelkavik, Fosshøgda gard, 9210 Andselv,

tlf. a. 089/33068, p. 083/30703.

Postgiro 3 51 09 63.

FINNMARK NATURVERN

Pasvikveien 39, 9900 Kirkenes.

Formann: Roy Carlsen, Storgt. 25, 9900 Kirkenes, tlf. 085/91647.

Sekretær: Sigbjørn Silndnes, 9940 Jakobsnes, tlf. 085/90727.

FASTE KOMITEER:

OLJE- OG ENERGIKOMITEEN:

Ragnhild Sundby,

Olav Benestad,

Jan Borring,

Rasmus Hanson,

Thor Heyerdahl jr.,

Karl Georg Høyer,

Terje Larsen,

Widar Myhrer,

Jørn Rattsø,

Gunnar Sander,

Generalsekretæren.

GIFT- OG FORURENSNINGSKOMITEEN:

Ragnhild Sundby,

Tore Aune,

Torgeir Gillebo,

Morten Laake,

Toralf Metveit,

Olav Skulberg,

Gotfred Uhlen,

Generalsekretæren,

Sekretær: Thor Midteng.

JURIDISK KOMITE:

Ragnar Vik,

Morten Aspaas,

Inge Lorange Backer,

Carl August Fleischer,

Eivind Smith,

Ketil Lund,

Generalsekretæren,

Sekretær: Anne Grethe Haune.

REDAKSJONSKOMITEEN:

Bredo Berntsen,

Anders Goksøyr,

Trond A. Svensson,

Ragnar Vik,

Espen Wæhle,

Generalsekretæren,

Redaktøren.

SKOLEKOMITEEN:

Sissel Dobson,

Sigmund Haugsjå,

Liv Knatten,

Ola Nesland,

Leif Sandveen,

Edvin Svela jr.,

Generalsekretæren,

Informasjonssekretæren,

Skole- og studiesekretæren.

INFORMASJONS- OG MEDIKKOMITEEN:

Ivar Moen,

Jo Randen,

Stein Selfors,

Kåre Tannvik,

Svein Tornås,

Bård Michalsen,

Generalsekretæren,

Redaktøren,

Informasjonssekretæren.

MIDLERTIDIGE UTVALG:

AKSJON ROVFUGL:

Magne Midttun,
Kjell Sandaas.

ORGANISASJONSUTVALGET:

Ole Jacob Kobbe,
Inge Lien,
Vidar Lillebø,
Arne Tronstad,
Per Olav Tveita,
Organisasjonssekretæren.

ØKONOMIUTVALGET:

Jens Anton Andersen,
Magne Midttun,
Eivind Smith,
Generalsekretæren,
Informasjonssekretæren.

FEMUNDUTVALGET:

Ragnar Vik,
Olav Skulberg,
Thore Svingen.

UTVALGET FOR HAVETS BIOLOGISKE RESSURSER:

Jens Chr. Holm,
Magnar Norderhaug,
Nils Røv,
Sekretær: Magne Midttun.

VESTHEIUTVALGET (NJARDARHEIUTVALGET):

Arne Kr. Braggø,
Rolv Egelandsdal,
Kjell Hvoslef,
Aasmund Tveiten,

NÆRMILJØUTVALGET:

Inge Lien,
Ann Norderhaug,
Vidar Asheim,
Arne Ivar Flathen,
Sekretær: Bjørg Huseby.

JUBILEUMSUTVALGET:

Tutta May Endresen,
Terje Kronen,
Randi Lie,
Frithjof Funder,
Anne Grethe Haune,
Informasjonssekretæren,
Organisasjonssekretæren.

SAMARBEID MED OG REPRESENTASJON
I ANDRE ORGANISASJONER:

ALTERNATIV FRAMTID (Oppdragsgivergruppen):

Generalsekretæren,
Energikonsulenten.

DET NORSKE SKOGSELSKAP - LANDSMØTET:

Nils Borchgrevink,
vararepr.: Jens Gram.

FØDERASJONEN TIL FREMME AV EUROPEISKE NATUR- OG NASJONALPARKER:

Magne Midttun.

HOLD SKJERGÅRDEN REN:

Rådet og styret:
Generalsekretæren.

IUCN - KOMMISSJONEN FOR UTDANNING:

Sylvi Struksnes.

KONTAKTORGAN FOR MILJØUNDERVISNING:

Honoraria Hamre.

MILJØ 85:

Arild Ådnem.

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM - REPRESENTANTSKAPET:

Thor Midteng.

SAMARBEIDSRÅDET FOR NATURVERNSAKER (SRN):

Formannen og generalsekretæren.

STABILISERING AV ENERGIFORBRUKET I NORGE

(deltakelse i referansegruppen):
Olav Benestad.

STUDIEFORBUNDET NATUR OG MILJØ:
Skole- og studiesekretæren.

NORSKE SYKLISTERS LANDSFORENINGES RÅD:
Generalsekretæren.

REPRESENTASJON I OFFENTLIGE RÅD,
KOMITEER OG UTVALG:

DET METEOROLOGISKE RÅD:
Inger Johanne Pettersen.
Vararepr.: Thor Midteng.

FORBRUKERRÅDET - LANDSMØTET:
Generalsekretæren.

POLARRÅDET:

Per Olav Tveita.
Vararepr.: Ragnar Frisliid.

PRODUKTKONTROLLRÅDET:

Per Flatberg.
Vararepr.: Ragnhild Sundby.

RETNINGSLINJER FOR O-IDRETTENS FORHOLD TIL NATURMILJØ
OG RETTIGHETSHAVERE:
Sekretariatet.

SAMARBEIDSUTVALG SKOG/VILT:

Magne Midttun.
Vararepr.: Thor Midteng.

STYRINGSGRUPPE FOR BESTANDSREGISTRERING AV BJØRN OG JERV (DVF):
Hans J. Engan.

UTVALG FOR REVISJON AV LAKSE- OG INNLANDSFISKELOVEN:
Honoraria Hamre.

SAMARBEIDSRADET FOR SKOGLIG FLERBRUKSFORSKNING:
Ottar Krohn.

Vararepr.: Thor Midteng.

LANDSSTYRETS SAMMENSETNING ETTER LANDSMØTET 1983:

Formann: Ragnhild Sundby, Ås

Viseformann: Honoraria Hamre, Bergen
varamedlem: Johan Rørvik, Haukedalen.

Styremedlem: Nils Gullestad, Bodø
varamedlem: Karin Schjerven, Våler i Solør.

Styremedlem: Hans Prestbakmo, Moen i Målseiv
varamedlem: Sigmund Spjelkavik, Andselv.

Styremedlem: Arne Moksnes, Stjørdal
varamedlem: Bjørg Marit Andersen, Oslo.

Styremedlem: Jens Gram, Oslo
varamedlem: Ragnar Vik, Oslo.

Styremedlem: Gunnar Sætra, Oslo
varamedlem: Ingvild Svendsen, Bærum.

Styremedlem: Inger Johanne Pettersen, Molde
varamedlem: Ketil Bevanger, Trondheim.

Styremedlem: Kåre Olerud, Harestua
varamedlem: Erik Solheim, Innvik.

STYREUTVALGET:

Ragnhild Sundby,
Honoraria Hamre,
Jens Gram.

Valgkomitéen:

Bredo Berntsen, Oslo
Jens Chr. Holm, Bergen
Vigdís Mørkedal, Molde.

SEKRETARIATET PR. 31. DESEMBER:

Redaktør Ragnar Frisliid (permisjon til 31.12. 1983).

Kontorassistent Bjørg Huseby

Konsulent Thor Midteng

Administrasjonssekretær Liv Mile

SEKRETARIATET, FORTS.:

Kontorfullmektig Per Nesset
Generalsekretær Torbjørn Paule
Konsulent Kjell Sandaas (sluttet 31.7.)
Informasjonssekretær Sylvi Struksnes
Organisasjonssekretær Per Valset (permisjon fra 17.5.83 til
17.5.84)
Konsulent Arild Adnem.

På engasjement:

Terje Larsen (til 31.12)
Gerd Inger Næss (til 31.12)
Cathrine Sjøberg (fra 1.7.)

Sivile tjenestepliktige:

Trygve Aas Olsen (begynt 2.12.82)
Frode Gundersen (begynt 1.10.83)
Arild Jensen (begynt 17.1083).